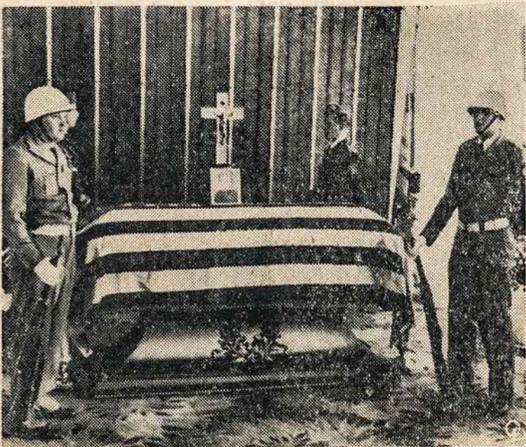

Karinės pajėgos Vokietijoje susilygino

Sąjungininkų karo vadovybė Europoje gavo žinių, kad Sovietai sprausminių lėktuvų skaičių iki 20% sumažinę srityje tarp Oderio ir Elbės; juos atitraukę atgal; apie 400 tokių lėktuvų esą rytų zonoje, tačiau pirmose linijose bombonešiu nesą. Nuo liepos mėnesio Sovietai rytų Vokietijoje panaikino keturis aerodromus. Tačiau nepastebėta, kad kariuomenė būtų sumažinta ar atitraukta. Ir dabar esą 22 divizijos, vadovaujamos gen. A. Grechko. Jose esą apie 400,000 vyrų.

Sąjungininkai mano, kad dabar jų pajėgumas susilyginęs su sovietų kariuomenės rytu Vokietijoje pajėgumu. Sąjungininkai net turi aviacijos persvarą, kai amerikiečiai savo senuosius F88-Thunderjets pakeitė greitesniais F 86-Sabrejets, ir kai pasiūsti atominiai pabūklai.

Dabartinė padėtis leidžia sąjungininkų karininkams daryti išvadą, kad Europos vakarai nebus sutriuškinti "vienu smūgiu."

PASKUTINIAM PAGARBA! Garbės sargyba stovi prie karsto, kuriame palaidotas seržantas Harold R. Cross, karys amerikietis, paskutinis kritęs Korejoje prieš pat paliaubas. Karstas padėtas veteranams atminti rūmuose Detroitė.

Amerik. karininkai pritaria Churchillui

Paryžius. — NATO vadovybės amerikiečiai karininkai įtaigoja Amerikos vyriausybę priimti Churchillio siūlomus

pasimatymus tarp Churchillio, Eisenhowerio ir Malenkovo. Jie taip pat netiki, kad kas geriau iš to pasimatymo išeity, tačiau jie mano, kad šituo keliu NATO valstybės bus įtikintos, jog greito sprendimo tarp rytų ir vakarų negali būti ir kad vakarų bendruomenės ir europinės kariuomenės sutartys turi būti patvirtintos.

Italiją ištiko potvyniai

Pietinę Italiją, ypačiai Kalabrija, priešais Siciliją, ištiko dideli potvyniai. Pratrūkę debesys vertė tokias mases vandens, kad keli miesteliai yra visiškai atkirsti nuo pasaulio, nes telefonai nutraukti, tiltai nuplauti. Gyventojų gelbėti pasiūsta kariuomenė; amerikiečiai pasiūlė savo pagalbą. Jau dabar surasta apie 90 žuvusių žmonių, išsisomis šeimomis. Bet tai tik pradžia. Spėjama, kad tokios staigios pavandenės ištinka dėl to, kad miškai nuo kalnų iškirsti ir vandens srovės pakalnėn niekas nesulėtina.

Arabų ir Izraelio pasienis nerimsta

Jordanijos vyriausybė pranešė paliaubų komisijai, kad Izraelio patuliai perėjo į Jordanijos pusę ir buvo sutikti šūviais. Tarp arabiškų valstybių buvo pasitarimai dėl pasipriešinimo Izraeliui.

Tuo tarpu Jeruzalėje žydai svarsto Izraelio ūkinio atstatymo reikalus. Konferencijoje dalyvauja iš Amerikos nuskridę 60 žydų veikėjai.

Nobelio premija už mediciną ir psichologiją šiemet gavo bendrai Dr. A. Lipmann, amerikietis, Harvardo profesorius, ir Dr. H. A. Krebs, Anglijos pilietis, profesorius Sheffielde. Abudu vokiečių kilmės. Premija yra 175,292 šv. kronų (33,840 dol.) dydžio.

Ar JT nariai gali jaustis patogiai neprotestuodami prieš tai, kas daroma su Lietuva

Dr. Camilo Fabini, valdančios batlistų partijos senatorius, Urugvajaus senate spalio 13 d. kalbėjo Lietuvos klausimu. Pabrėždamas faktus, kad šiemet minima 700 metų Mindaugo karūnacijos sukaktis, kad Urugvajus tebeprapažsta nepriklausomos Lietuvos atstovą ir kad JAV parlamentas sudarė komisiją Baltijos valstybių padėčiai tirti, dr. Fabini tiksliai ir nuoširdžiai apibūdino Baltijos kraštų, ypač Lietuvos, pavergimą ir genocidą. Imperialistinė ir genocidinė Sovietų Sąjungos politika reikalauja laisvųjų tautų budėjimo, todėl senatorius kalbėjo Urugvajaus delegacija Jungtinėse Tautose kasmet turi kelti ir kartoti savo protestą. Jei JT reiškia tautų bendruomenę ir jei vadinamasis pasaulio parlamentas suorganizuotas ginti

DVIEJŲ SPAUDOS DARBUTOJŲ VAISIAI

esmines žmogaus teises, netikiu, sako senatorius, kad jo dalyviai galėtų jaustis labai patogiai neprotestuodami dėl to, kas daroma su Lietuva ir kitomis Baltijos šalimis. Negalime palikti tylomis faktus ir nepasakyti tiesos...

Katalikų senatorius dr. Chiarino pasiūlymu, Senatas vienbalsiai priėmė dr. Fabini kalbos mintį perduoti užsienių reikalų ministerijai, kas praktiškai reiškia sugestiją tai ministerijai ir Urugvajaus delegacijai Jungtinėse Tautose atitinkamomis progomis prabilti apie Lietuvą jos išlaisvinimo byloje.

Idomu, kad senatorius dr. C. Fabini akcijos ėmėsi, kaip jis pasisakė, perskaitęs Lietuvos atstovybės spaudos attache K. Čibiro straipsnį apie Lietuvos valstybės 700 metų sujungimo bei politinės laisvės sukaktį. Urugvajaus liet. bendruomenė surengus Mindaugo karūnavimo minėjimą, tą str. vedamuoju buvo paskelbęs "Diario Espaniol". Senatorius tuojau susirado straipsnio autorių, iš jo plačiai informavosi apie Lietuvą žodžiu ir apsirūpino dokumentine medžiaga. Senate apie Lietuvą jis kalbėjo pačioje pradžioje, senatoriams ir publikai klausant susitelkus ir diplomatų ložėje dalyvaujant Lietuvos min. dr. K. Grauziniui su attache K. Čibiru. Vėliau min. dr. Grauzinis specialiu vizitu senatoriui padėkojo už jo kilnias pastangas.

Lietuvos byla pajudinta U-

rugvajaus senate buvo pirmą kartą, plačiai nuskambėdama spaudoje ir per radiją. Urugvajaus lietuviai patriotai giliai patenkinti tokiais nesitikėtais Mindaugo minėjimo šventės atgarsiais.

Romoje aikštė Lietuvos vardu

Kun. V. Mincevičiaus rūpesčiu, Romos viceburmistro Giorgio Andreoli pirmininkaujama komisija visais balsais nusprendė pavadinti "Lituania" vardu vieną Romos aikštę, Parioli zonoje. Ši zona yra aristokratų ir diplomatų, viena iš gražiausių Romoje. Joje yra ir Lietuvos atstovybė prie šv. Sosto.

Prieš karą buvo viena gatvelė Lituhanijos vardu. Bet sovietų rūpesčiu italai ją buvo panaikinę.

ISTRIGO IR MAŽIEJI REIKALAI

Šis tas naujo pastebima Korejoje, Trieste, tarp arabų ir Amerikos vidaus gyvenime.

Korejoje komunistai sustabdė belaisvių atgavimą.

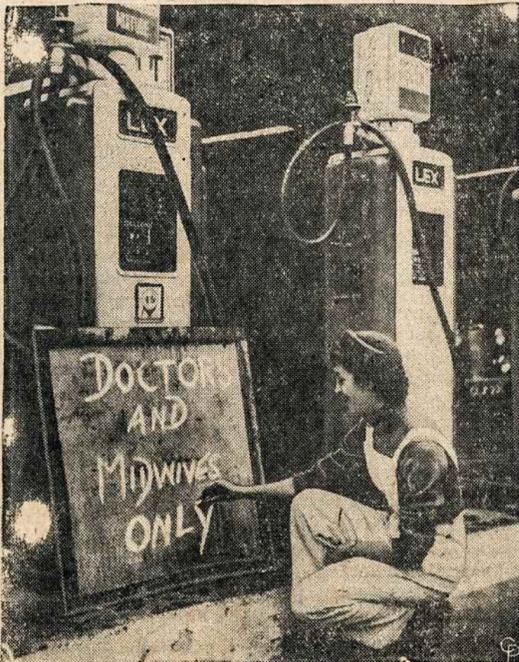
Gal dėl to, kad agitacijos vaisiai prasti: iš 930 sutiko grįžti tik 19. Bet viešai dėl to, kad neutralioji komisija nesutiko prievarta varyti į agitacijos punktą šiaurės korejiečių. Komisijos pirmininkas indas

Londone taksii ir autobusu bei benzino transporto sunkvežimių šoferiai streikuoja. Reikalauja pakelti algas 10 šilinių (1,20 dol.) savaitėi.

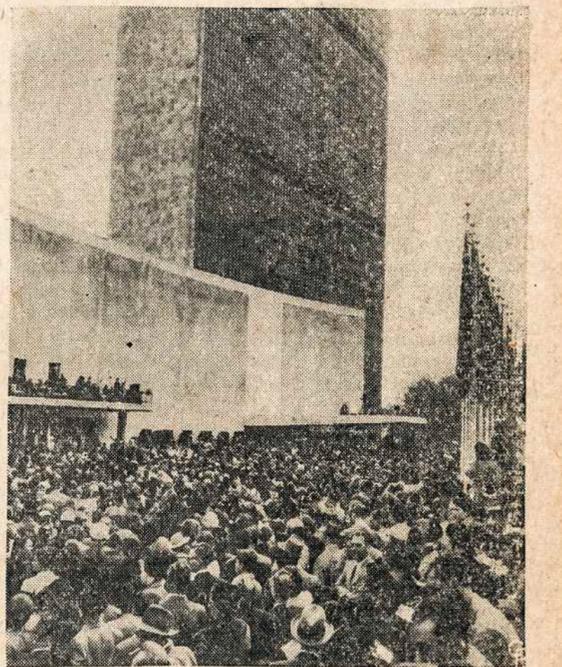
Vyriausybės pažadai ūkininkams

Washingtonas. — Prez. Eisenhoweris pažadėjo, kad jo vyriausybė paruos naują žemės ūkio planą, kuris įgalintų ūkininkus gauti teisingesnę valstybės pajamų dalį. Šitokią pažadą prezidentas davė dėl to, kad ūkininkai reikalauja pakel-

ti jų produktams kainas, ypačiai galvijams ir avims. Kai žemės ūkio sekretorius Bensonas nerado tai galima, ėmė reikalauti, kad jis pasitrauktų. Prezidentas aiškiai stojo už savo sekretorių, bet pažadėjo naują ūkio programą.

LONDONE BENZINAS tik gydytojams ir akušerėms, o New Yorko panašiai pienas tik ligoninėms ir vaikų darželiams.

NEW YORKAS SUSIRINKO prie stiklinių rūmų, prie Jungtinių Tautų, pagerbti jų atstovų metų sukakties ir linki, kad koks išdykėlo akmenėlis nepataikytų į stiklus.

PERTVARKYS PARAMĄ

gus Izraeliui. Neapykanta kaitinama ta proga ir prieš anglus bei prancūzus, kaltinant juos imperializmu.

Šitas konfliktas yra dovana JT jos jubiliejaus proga. I labai skaudi ir pikta dovana, nes Izraelis yra JT kūdikis, ir dabar jubiliejų besvenčiantiems gimdytojams tas kūdikis pristatytas teisti už žmogžudystę...

Su Egiptu nepasisekė susikalbėti Anglijai.

Arabų aistros pakaitintos iš naujo JT skundu prieš Prancūziją už jos elgesį Maroke ir Tunise. Prancūzams protestuojant prieš kišimąsi į "vidaus reikalus" ir nedalyvaujant, JT pol. komisija vis dėlto nutarė reikalauti iš Prancūzijos, kad ji leistų Marokui laisvai apsispręsti. Panašia kryptimi sukama rezoliucija ir Tuniso klausimu. Amerika balsavo prieš rezoliuciją dėl Maroko. Tatai arabų anti-amerikines nuotaikas stiprins. Tilto tarp didžiųjų Vakarų ir arabų, kuriuos remia Azijos tautos, vis nesiseka surasti.

Dėl santykių su Sovietais tuo tarpu tykla. Bet iš tylos į viešumą iškilo Amerikos nauji planai dėl pagalbos užsieniui

Planuose stovi projektas iš užjūrių grąžinti amerikiečių kariuomenę, o užjūriams sustiprinti atominę ir kitokią technikinę pagalbą; sąjungininkai tegul saugoja pasaulį savo kariuomenė, o Amerika laivynu ir aviacija. Tokiu planu siekiama, anot apsaugos sekr. Wilsono, "daugiau saugumo už mažiau dolerių." Ar tas planas sutaupys daug pinigų, ar jis bus pateisinamas kariniu ir politiniu atžvilgiu, bus sprendžiama, kai štabo vadovybės nariai, kurie dabar išvyko į užjūrius, surinks žinias. Bet jau dabar gen. Ridgway, štabo viršininkas, aštriai pasisakė prieš.

Tačiau ir šis ir panašūs planai rodo didelį Amerikos susirūpinimą ieškoti kokios nors išeities iš per ilgai užtrukusios įsipareigojimų naštos, kurią pasilengvinti diktuoja vidaus politika.

Ieškosite, ką sunaikinate

Gen. Vlasovo tragedijos galas—kartuvės Maskvoje

2. Ir Vlasovas dvejus metus sėdėjo viloje Berlin-Dahlem užmirštas. Dvejus metus brangaus laiko.

Tuo tarpu rusai ir šveicarai, ieškoję ryšių su anglais ir amerikiečiais. Jiem buvo atsakyta: mes esame Stalino sąjungininkai.

“Ko mums šiandien reikia—tai vyriausybės ir kariuomenės,” kalbėjo tada Vlasovas. O tai mums galėtų duoti tik Vokietija. Bet vokiečiai tik tada kreipsis į mus, kai jie neteks kvalio išdidumo ir kovos tik dėl savo gyvybės. Tada jie leis mums turėti vyriausybę ir kariuomenę. Tada dar kartą galėsime kalbėtis.”

Tik paskutinę minutę, 1944 m. lapkričio 14, Prahoje buvo leista sudaryti Rusijos tautų išlaisvinimo komitetą. Tą patį žiemą buvo suorganizuotos dvi rusų divizijos.

Bet jau buvo per vėlu.

Rusų divizijų vadovybė darė desperacines pastangas, kad suorganizuotos divizijos būtų išgelbėtos ateičiai. Kazokų korpuso vadas savo ryšininkam su amerikiečiais davė instrukcijas: “Karas su bolševizmu nėra baigtas. Ka-

KAS YRA PRANCŪZIJOS UŽS. REIKALŲ MINISTERIS?

Prancūzų spaudoje su pasigardžiuoimu buvo rašoma, kad į klausimą, kas yra Prancūzijos užsienio reikalų ministeris, vienas pilietis atsakė: Churchillis. Iš tikro anksčiau Prancūzija vis rėmė Churchillio siūlymus. Tačiau dabar prancūzai pasiūlymą prieš savo “ministerį” ir pradėjo sakyti: “buldogas ėmė loti pagal Dulles švilpavimą.” Tai nutiko dėl to, kad Churchillis griežtai siūlo Vokietiją apginkluoti ir prancūzams pataria, kuo skubiausiai sutartis tvirtinti; net įspėja, kad Europa gali apsiėti visai be Prancūzijos.

Prancūzijoje gruodžio mėn. renkamas prezidentas. Buvęs min. pirm. Pinay, grįžęs iš Amerikos, pareiškė, kad jis nesiduos renkamas.

Ispanijos užsienio reikalų ministeris pareiškė, kad Ispanija nenori veržtis į Jungtines Tautas, kol toje organizacijoje tarp narių nėra lygybės.

Italų studentai surengė demonstracijas reikalaudami, kad italų kariuomenė žygiuotų į Triesto zoną A. Policija juos išsklaidė.

Kardinolas Mindszenty labai susirgęs. Kalėjime jo neleidžia niekam lankyti, nei 77 metų motinai.

JOHN TABER. Atstovų Rūmų biudžeto komisijos pirmininkas, pareiškė spaudai, kad jis tikisi, jog 1953 metų biudžetą jau bus galima subalansuoti. Dabar dar išelina išlaidų daugiau.

zokų korpusas turi išlikti toks, koks jis yra. Nors Afrikoje, ar Australijoje ar kur nors. Jis dar bus reikalingas.”

1945 m. gegužės 10 prisitaė pats Vlasovas amerikiečių korpo komendantui Schluesselburge. Vlasovas siūlė: jei reikia, jis pats pasiduos bolševikams, tegul tik amerikiečiai leidžia jo vyrams vykti į vakarus.

Ir kitą rytą Vlasovas atvyko pas komendantą generolą to paties prašyti. Generalas jį priėmė, bet šalia jo stovėjo ir sovietų karininkas. JAV generolas apgailestavo, kad pagal susitarimą rusų kilmės kariai tur būti išduoti sovietams. Amerikiečiai pasitraukė, ir Vlasovo divizijas paėmė Sovietai. Kurie nespėjo nusižudyti, atsidūrė Sibire, o Vlasovas ir

anas kazokų vadas ir daugelis aukštųjų karininkų Maskvoje 1946 m. rugpjūčio mėn. buvo pakarti.

Kai tik Vlasovo divizijos buvo išduotos bolševikams, vokiečių gen. Koestringas, kuris buvo prisidėjęs prie tų divizijų organizavimo, pats būdamas jau amerikiečių belaisvis, vienam amerikiečių karininkui kalbėjo: “Mes, vokiečiai, per savo neišmanymą ir nepasotinamą grubuoniškumą praradome kapitalą, kokis tegalėjo būti vienintelis kovoje prieš bolševizmą. Rusų įsivaizdavimą apie vakarietinę kultūrą jų akyse mes sumynėme į purvus. Bet mes palikome dar kapitalą, kuris jums galės duoti didelius procentus. Jūs

manęs nesuprasite, jei sakysiu, kad jūs šitą kapitalą šiomis dienomis taip pat sunaikinot. Jūs sunaikinotė tikėjimą tų, kurie buvo dėję viltis į jus, po to, kai juos vokiečiai apgavo. Gali atsitikti ateityje, kad

Jūs ieškosite to, kas šiomis savaitėmis sunaikinta.”

Jei po daugel metų Korejoje ejo tokie ginčai dėl belaisvių grąžinimo, tai ne dėl to, kad Sovietai taip norėtų atgauti dešimtį ar tūkstantį savo žmonių. Ne! Sovietai norėjo priversti amerikiečius dar sykį naikinti kapitalą — kad jie išduotų žmones ir tautas, kurie į juos yra sudėję viltis. Sovietams tatau reikalinga ne dabar. Tatau reikalinga ateičiai — kada įvyks naujas konfliktas, Sovietai nori apsidrausti nuo perbėgėlių, nuo pasidavimo.

Amerikiečiai šitai jau suprato. 1945 metų pamoka gal nebūs veltui.

BELAISVIŲ STOVYKLA. Korejoje, komunistai griebėsi propagandos. Jie surado penkis belaisvius, kurie buvo atsiskę grįžti, atsigabeno į savo palapinę ir “tie pareiškė”, kad nori grįžti, bet jiems “neleidžia”. Jie paprašė Indijos sargybų apsaugos.

LIETUVIS ATEIVIS — VIENOS SALOS KARALIUS

SPAUDA

Drauge spalį 17 J. Pr. atpasakoją istoriją, kaip vienas amerikietis lietuvis buvo pasidaręs La Gonave salos, netoli Haiti, karalium ir ją valdė 1925-29 metais, turėdamas savo valdinių 12,000. Jo pavardė Faustinas Virkus.

“Jis buvo gimęs Lietuvoje 1896 m. Jaunas su tėvais atskėlė į Pensylvaniją. Lankė Pittstone mokyklą ir dirbo anglių kasyklose. 1915 metais įstojo į marinus. Atliekęs apmokymą — savanoriu pasisūlė vykti į Haiti.

Jam buvo pavesta Perodino kalnuose vadovauti vietinių žmonių įgulai prieš sukiličius, kurie degino namus, grobė gyvulius žudė, visus, kurie nesidėjo prie jų.

Virkus globon buvo pavesta ir La Gonavę salą, į kurią tačiau baltieji nedrįso kelti kojų. Kartą jam buvo atvesta nuo Gonavės salos grupė sukiličių prieš Haiti. Tarp jų buvo ir moteris Ti Memenne, kuri davė suprasti esanti įtakinga toje saloje. Kai ji buvo teisiama, Virkus įprašė jai parodyti galestingumą. Ji buvo paleista. Pasirodė tai būta pačios La Gonavės salos karalienės. Ji 1920 metais karališkai priėmė atsilankiusį Virkų. Jo draugiškumas ir pagarba vietiniams padarė jį populiariu saloje.

Praslinko pusantrų metų. Prietaringieji vietiniai Virkų

Ar žinai, kad

• Trieste zona A, kurią perduoda Italijai, užima 222 kv. km ir turi 300,000 gyventojų; zona B, kurią valdo Jugoslavija, turi 516 kv. km. ir 80,000 gyventojų, tarp abiejų zonų yra neutrali 20 metrų juosta.

• Princeton universiteto surinktom žiniom, populiariausias žmogus Amerikoje esąs II. Trumanas.

• Montanos valstybėje pirmą sykį nuo 1900 metų šiemet leista medžioti buivolus. Bet per du mėnesius leista nušauti tik tris.

• Amerikoje dabar įvairioms bažnyčioms priklauso 92 mil. gyventojų arba 59%. Daugiau nei bet kada anksčiau.

• Paryžiu šiemet lankė 40-60% Amerikos turistų mažiau nei anksčiau. Turistų srovė pakrypo į Ispaniją.

• The Foundation apskaitė, kad kiekvienas amerikietis dabar nuo kiekvieno dolerio moka 32 ct įvairių mokesčių.

• 1,700,000, amerikiečių gyvena kilnojamuose automuose, arba vadinamuose “Trailer Coaches”. Pastarieji turi keturis kambarius su vonia.

• Stalino vardu pavadinta Rusijoje trisdešimt miestų. O Kirovo, kuris buvo užmuštas 36, o JAV yra apie 12 Maskvų.

KIBUTZ — KOLCHOZAI IZRAELIO VALSTYBĖJE

Izraelio valstybė tik ką atšventė savo penkerius gyvavimo metus ir atsidūrė teisme. Ją kaltina ir teisia jos tėvai—Jungtinės Tautos. Kaip tėvai nuteis, dar neišku. Gal taip, kaip paprastai tėvai. Bet jauna valstybė ir jos kai kurias gyvenimo formas teisia pats nelilas gyvenimas.

telkę apie 2000. Šiandien tokiose bendruomenėse dar yra apie 150,000 žmonių.

Kibutze bendrom pastangom turi būti sukurtas bendras gyvenimas. Jame nėra pinigų nei privačios nuosavybės. Pati bendruomenė gali nubalsuoti kiekvienam po truputį pinigų

padovanot? Susirinkimas po ilgų svarstymų nutarė leisti toliam radiją turėti ir naudotis bendruomenės elektros srove.

O jeigu moteris nori nyloninių kojinių? Ilgai buvo svarstoma ir nuspręsta: arba niekam neleisti arba, jei bus kojinių, tai visom padalyti.

O vedusiems? Kiekvienas gali pasitraukti iš kibutzo ir susiradęs merginą pasigabenti. Tai jo žmona, ne bendruomenės. Tada jis gauna butą—kambarį 16 kv. metrų plotu; jame yra plati lova, knygu lentynėlė, stalas, dvi kėdės, sienoje spinta. Tai ir visas vedusios šeimos turas. Tokių “butų” vienoj-patalpoje yra 49. Nevedusieji turi tik savo lovą bendrojoje patalpoje.

“Mano žmona — pasakoją tas Kibutzo gyventojas — dirba per dieną tuo tarpu skalbykloje; vakarai dieną ir naktį vaikų darželyje; tik porai valandų pavakare jie praleidžia su mumis.”

Tai kareivinės gyvenimas.

Šitoks gyvenimas mažai ką gali vilioti — arba tik užkietėjusius idealistus arba tik tuos, kuriems kitos išeities nebuvo. Pradžioje daugiausia pastarųjų ir susirado — atvykę į Palestina neturėjo kur dingti. Tačiau dabar visiems tas bendruomeninis gyvenimas įgrįso. Vienas naujas migrantas pareiškė: “Buvau penkeris metus pabėgėlių stovykloje ir daugiau neturiu jokio noro eiti į bendruomenės gyvenimą, kuriame man reikalingas susirinkimo leidimas, kad aš galėčiau savo elektrinį virduklį įjungti į elektros srovę, ir sekretoriaus sprendimas, ar mano švarkas jau sunėšotas ar ne.”

Labiausiai ir pirmiausia pakilo prieš kibutzus moterys. Jų revoliucija pasireiškė prieš bendruomeninį vaikų auklėjimą. Jos buvo giliai įžeistos, kai iš vaikų išgirdo žodžius: tėvas, motina, o ne tėtė, mama... Daugelis jų nusprendė; gana mums susirinkimų. Ir šiandien kibutžai pergyvena didelę krizę. Kas gali pasitraukti. O kai kur bendruomenė laikosi tik tuo, kad jos administracija jau moka kiekvienam atlyginimą už darbą.

Geriausiai tas komunistinis kibutžas buvo įvertintas rinkimuose. didžiausiam kibutze iš 2000 narių už komunistus pabalsavo tik 2 nariai. M.

Amerika susitarė su Graikija, kad Amerika galės naudotis Graikijos uostais ir aerodromais karo reikalams.

GEN. VAN BENNIKE, JT stebėtojas Palestinoje, atvyko į New Yorką padaryti pranešimo apie arabų-žydų naują konfliktą. Jį klausinėja spaudos reporterė.

1948 m. gegužės 15 pradėjo gyvuoti Izraelio valstybė. Ją išlaikė lig šiol gyva du dalykai: pinigai iš šalies ir didelis atkaklumas ir energija iš vidaus. Izraelio gyventojai parodė tiek energijos ir entuziazmo, kiek jo turi paprastai kolonistai naujame, nekultivuotame krašte, kur reikia kiekvieną pėdą prakaitu laistyti. Ir šiandien dar Izraelis atrodė kolonistų kraštas. Jis priklauso prie tų tipingų kolonistų kraštų, kur trūksta moterų. Reikia dar 100,000 merginų. Visos, ir tos, kurios save laiko gražiom ir kurios liūdi esančios negražios, turi čia vilties ištėkti. Tačiau jos nėra taip lepinamos, kaip anksčiau būdavo kolonizaciniuose kraštuose, kur būdavo moterų trūkumas. Moterys Izraelyje turi tas pačias pareigas kaip vyrai. Merginos turi atlikti karinę ar policinę prievolę.

Kolonizacinėje atmosferoje kraštui didelių nuopelnų turėjo savanoriškai suorganizuotos darbo bendruomenės, savotiškai kolchozai. Juos žydai vadina “Kibutz”. Tai pusiau komunistinė bendrovė, pradėtos apie 1947 metus. Kiekvienoje gyvena po 300-400 harių; yra žinomas vienas, kuriame susi-

per metus ne daugiau kaip 8 dienų uždarbį, kad žmogus už tuos pinigus galėtų atostogų išvykti. Bendruomenė duoda valgyti; bendruomenė aprėngia, bendruomenė paskiria darbą. Kiekvienas turi dirbti, kiek jis pajėgia; kiekvienas gauna tik tiek, kad savo būtiniausius reikalus aprūpintų. Visi turi tas pačias teises — ir gydytojas ir kalvis. Kiekvienas turi šias laisves: laisvai į bendruomenę įstoti, laisvai išstoti, laisvai pasakyti savo nuomonę (Sovietų Sąjungoj nė to nėra!). Daugiau jokių laisvių. Tik tiek, kiek jam leis bendruomenės susirinkimas.

Viską sprendžia susirinkimas. Jis sprendžia, ar menininką pripažinti menininku ar ne. Jei pripažįsta, tai jam duoda drobės, dažų, teptukus ir porą dienų laisvų. Jei darbu jam reikia daugiau dienų, vėl turi spręsti susirinkimas.

O jeigu kas nori turėti laikrodį? Vieno tokio didžiausio kibutzo dalyvis pasakoją: klausimas buvo svarstomas. susirinkime ir nuspręsta — kiekvienam nariui jo šešiasdešimties metų proga padovanoti po rankinį laikrodį.

O jeigu kas nori turėti radijo aparatą, žinoma, keno nors

Papuoi savo kambarį ar istaiga ir prisiminsi Lietuvą, išgijęs

GIPSINĖ LIETUVOS LAISVĖS STATULOS BARELJEFŲ

pagamintą pagal skulptoriaus V. Kašubos projektą.

KAINA \$4.00

Gaunamas:

“DARBININKO” ADMINISTRACIJOJ,
680 Bushwick Ave. Brooklyn 21, N. Y.

DARBININKAS

THE WORKER

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

BY

FRANCISCAN FATHERS

Registered as second class matter at Brooklyn, N. Y. May 25, 1951, under the Act of March 3, 1879, originally entered as second class matter at Boston, Mass., September 12, 1915.

SUBSCRIPTION RATES

PRENUMERATOS KAINA

Domestic yearly	\$5.00	Amerikoje metams	\$5.00
Brooklyn, N. Y.	\$5.50	Brooklyn, N. Y.	\$5.50
Half year	\$3.00	Pusei metų	\$3.00
Foreign	\$5.50	Užsienyje	\$5.50

Laikraštį tvarko Redakcinė Komitija. Vyr. red. S. Sužiedėlis

Stripsniai ir korespondencijos redakcija taiso savo nuožūra. Nenaudoti stripsniai saugomi ir gražinami tikrai autoriams prašant. Pavardė pasirašyti stripsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Lenkai vėl susirūpinę savo sienom

Lenkai prieš antrąjį Didįjį karą buvo pradėję leisti seriją dailių ir lengvai paskaitomų knygų bendra antrašte: Cuda Polskie - Lenkijos Stebuklai. Kas Lenkiją geriau pažino, tam krito į akį, kad tie Lenkijos "stebuklai" visi gulėjo valstybės pakraščiuose: Vilniaus krašte, Ukrainoje, Vokietijos pasieny. Nežinia, ar tikra, bet, sako, ir J. Pilsudskis tai pastebėjęs viena proga ir pasakęs: "Lenkija yra panaši į riestainį, kurio visas gardumas yra iš krašto."

Kai teko būti Varšuvoje ir Krokuvėje, vokiečiams tik ką Lenkiją parblokškus, žmonės jautėsi labai priblokšti — ir ne tiek paties karo, kiek Lenkijos politikos. Daugumai atrodė, kad nelaimę užtraukė valdymas nelenkiškų sričių, kaip dalies Lietuvos bei Ukrainos, ir kad su mažumu buvo neteisingai elgtasi. Girdi, mus ir užklupo nelaimė, jau anksčiau buvome užklupę savo kaimynus. Drauge galėjome laikytis. Jei kas padėtų atstatyti, atiduotum kas kam priklausau, pasiliktum tik prie savo žemių.

Kalbėjo taip katastrofos priblokštas lenkas, kai ta karo katastrofa dar nebuvo plačiau išsiskėtusi. Bet juo karas labiau žiaurėjo, juo labiau keitėsi žmonių nuomonės. Lenkai persiorientavo: gali kiti daug imti, kodėl mes turime atsilikti? Ir taip atgijo seni siekiami pakraščiai — tu "Lenkijos stebuklų," kuriuos paskutinis karas ypač padidino vakaruose. Vakarinės Lenkijos sienos nušoko nuo Vislos iki Oderio. Tai buvo laikinai padaryta dėl Sovietų Sąjungos užsispyrimo, bet norima tai įamžinti kaip tikrą sieną. Iš antros pusės neatsisakoma ir to, kas iki 1939 metų valdyta kaip "Lenkijos stebuklai" rytuose. Vienur remiamasi prieškarinėm sienom, kitur pokarinėm. Kaip geriau išeina.

Prisiminėme tai dėl to, kad paskutiniu laiku beveik visa lenkų emigracinė spauda, — apie bolševikinę anapus geležinės sienos nėra ir kalbos, — yra labai nepatenkinta vakarų Vokietijos kanclerio Dr. K. Adenauerio laimėjimu ir jo pareiškimais, kad į rytinę Vokietiją įeina ir sritys anapus Oderio. Tokie Adenauerio pareiškimai gretinami su Hitlerio ekspansija.

Cia yra vienas įdomus reiškinys, vertinant jį istoriškai, o ne politiškai: tai nenuoseklumas. Vakaruose lenkai remiasi argumentu, kad jų giminės kitados siekė net toliau už Oderio upės. Tai jų žemės, tik vėliau vokiečių apgyventos. Tuo tarpu rytuose jie tą argumentą apsuka: tai esą žemės, kuriose lenkai gyvena. Kad ten ne jie kitados gyveno ir kad visą laiką jų procentas ten nebuvo toks didelis kaip vakaruose vokiečių, tai išleidžia iš akių.

Taip ir pasidaro, kad užsienio politika, nors ir žiaurais karo pamokyta, palieka dviveidė, arba tiksliau sakant, tik savavedė: kas man gera arba ko aš noriu, tik tą matau ir ginu. Suprantama, tokios saviginos argumentai yra silpni. Jie tik tada galioja, kai yra jėga. Bet jėga veda ne į teisingą klausimo sprendimą, o į naują karą.

Trijų didžiųjų konferencija Londone buvo išbloškta iš pagrindinio rūpesčio. Lyg koks nematomas režisierius pakišo po ranka mažesnius rūpesčius — Triestą, Izraelio painiavas su arabais. Lyg tik tam, kad galėtų kuo mažiau dėmesio skirti anam pagrindiniam rūpesčiui — santykiams su Sovietais.

Ir tikrai toje srityje naujo nepasisekė nieko sugalvoti, kaip tik priimti dalį to, ką Churchillis jau seniai siūlė — garantijas ir nepuolimo pakta su Sovietais, kuriuos Churchillis buvo skelbęs 'rytų Locarno' vardu gegužės 11 dienos kalboje.

GARANTIJOS PRAKTIŠKAI REIŠKIA

Sovietų Sąjungai jos teritorinės padėties, sienų pripažinimą. Pavergtajai Europos daliai jos reiškia jos palikimą Sovietams. Laisvajai Europos daliai jos reiškia laikiną nusiramimą. Visai Europai reiškia europinės vienybės laidojimą vardan laisvosios jos pusės. O Amerikai jos reiškia viso jos idealistinės politikos dangoraizį griuvimą. Šveicarų dienraštis "Die Tat", nevyndamas į vatą, pasako:

"Churchillio Rytų Locarno mintis neabejotinai yra pavojingiausia, nes ji, nors ir labai neaiškiais pasakymais, reiškia principinį teritorinį pripažinimą... Praktiškai anglišką mintis visiškai siekia, kad Vakarai pripažintų dabartinį status quo rytų Europoje. Taigi siekia legalizuoti tai, ką Sovietai pagrobė priešingai tarptautinei teisei... Garantijų siūlymas lemia rytų ir vidurio Europos likimą."

Pasirašydami nepuolimo pakta su Maskva, Vakarai įsipareigoję Sovietų nepulti. Įsipareigoję ir Sovietai tuo pačiu nepulti Vakarų. O to labiausiai Vakarai ir nori. Tačiau jei kas tiki, kad Sovietų pažadai turės kokios vertės, tam "Gazette de Lausanne" pasako:

"Europoje, kas naujųjų laikų istoriją pažįsta, mano, kad tokios rūšies pakta tegali turėti tiek pat vertės, kaip tie, kuriuos Maskva buvo pasirašiusi su Estija, Latvija, Lietuva, Suomija, Lenkija."

Taigi garantijų praktinė vertė suprantama. Tačiau kaip tik lig šiol

NUSIŠTATYMAS DEL GARANTIJŲ SKIRIA EUROPOS POLITIKĄ NUO AMERIKOS. Siūlydamas garantijas, Chur-

chillis išeina iš Europos nuotauku: norime gyventi, gyveniti dabar, o visi kiti tegul sau žinosi... Tad Churchillis ir nori duoti to gyvenimo bent trumpam laikui. Buvęs karo didvyris nori būti taikos didvyriu. Jis samprotauja, kad garantijas galėtų dabar išimti iš Sovietų nevalios Vokietiją ir Austriją; daugiau ne, net Lenkijos. Bet Vokietija ir Austrija, įjungtos į vakarus, duotų jau daugiau saugumo Vakarams išvengti sovietinio karo. O gal paskiau kitas karnis būtų galima atgauti... Adenaueris anksčiau pritarė šitai politikai. Suprantama, Vokietijos intereso tokiu būdu išgelbstimas. Pritarė ir Prancūzija, nes išvengiama reikalo tada ginkluoti Vokietiją. Tačiau Londono konferencijos metu Adenaueris buvęs santūrus garantijų atžvilgiu. Esą nepatogus laikas, nes kalbos dėl garantijų vėl duos pagrindo Prancūzijai nevirtinti sutarčių ir Vokietijos neįjungti į Europos bendruomenę. "New York Times" pastebi, kad ir dėl garantuojamų sienų praktiškai sunku patiem vakariečiams susitarti: prancūzai norėtų, kad garantuotos būtų Oderio Neisses sienos, vokiečių tas nepatenkintų.

Ne taip lig šiol galvojo Amerika. Ji žino, kuo tokios garantijos kvepia. "Net garantijos Sovietų Sąjungos, nuosavios sienoms apimtų sritis, kurių Amerika nepripažįsta Maskvai. Tai Estija, Latvija ir Lietuva — kraštai, kuriuos Sovietų Rusija pagrobė antrojo karo pradžioj," konkrečiai sako "U. S. N. o. W. Report". Šveicarai "Die Weltwoche" tiksliai pažymėjo, kad "reakcijos į Churchillio rytų Locarno siūlymą parodė, jog Washingtonas ir plati amerikiečių viešoji opinija nėra palanki tokiam paktaui." Visa Europos spauda plačiai priminė sen. Knowland pareiškimą, kad negali būti kalbos apie nepuolimo pakta, kol Sovietai nesutiks leisti laisvų rinkimų satelitiniuose ir Baltijos kraštuose.

Tačiau tas pats laikraštis pažymi:

"Nėra jokios abejonės, kad šitas noras (laisvi rinkimai. Red.) tuo tarpu neįvykdomas. Iš čia eina pati didžioji blogybė: kai Amerika leidžia sau norėti daugiau, nei tam tikru laiku įmanoma įvykdyti; kai j savo politinius rūpesčius įtraukia vargą poros šimtų milijonų žmonių, kurie yra Sovietų pavergti, tai Ameriką tuojau įtaria karo bei agresijos užmačiomis."

Vadinasi, įtaria ne tik Sovietų

ta, bet ir pats europiečiai, kurių idealas — ramiai tūnoti, nors ir ant tirpstančio ledo. Iš kitos pusės anot laikraščio, "daugelis amerikiečių tokiose politinėse derybose ir sutartyse su vėliu mato moralinį išdavimą."

Stevensonas po savo kelionės per pasaulį kaip tik ir ailiarmavo prezidentą Eisenhowerį, kad Amerikos prestižas pasaulyje krinčtas; kad Azijoje ir Europoje baidomasi, jog Amerika norinti primesti pasauliui savo gyvenimo būdą, pradedanti "amerikonizmo kryžiaus karą"; kad Amerika siekianti imperializmo, karo; kad vienintelė priemonė atimti bet kokį pagrindą tiems gaudams ir baimėms tai pasiūlyti nepuolimo pakta ir garantijas. Vadinasi, kaip nors reikia artėti prie europinio galvojimo.

Šitoks balsas pastato amerikiečiams dramatišką pasirinkimą:

J. B.

Ar Amerika svyrioja?

Padėtis po trijų didžiųjų konferencijos Londone

Stevensonas po savo kelionės per pasaulį kaip tik ir ailiarmavo prezidentą Eisenhowerį, kad Amerikos prestižas pasaulyje krinčtas; kad Azijoje ir Europoje baidomasi, jog Amerika norinti primesti pasauliui savo gyvenimo būdą, pradedanti "amerikonizmo kryžiaus karą"; kad Amerika siekianti imperializmo, karo; kad vienintelė priemonė atimti bet kokį pagrindą tiems gaudams ir baimėms tai pasiūlyti nepuolimo pakta ir garantijas. Vadinasi, kaip nors reikia artėti prie europinio galvojimo.

Šitoks balsas pastato amerikiečiams dramatišką pasirinkimą: IŠSIŽADETI VIENYBES AR IŠSIŽADETI SAVES? Stevensonas ir ne vieno jam pritariančio mintys duoda pagrindą manyti, kad vieningas amerikiečių nusistatymas užsienio politikos klausimais ima svyruoti. Atsiranda tvirtų šulų, kurie ima klibėti. Šitas klibėjimas negali neatsiliepti ir praktinei Amerikos politikai.

Tai rodė ir Londono konferencija. Dulles jau negalėjo ten visai atsispirti Churchillio idėjai. Bet jis padarė tiek, kad garantijos ir pakto žodis nebūtų garsiai ištartas, nes tai reikštų viešai pasakytą politikos lūžį. Juk tikrai ne visai patogu būtų derinti garantijas Sovietų sienoms su tuo, ką "Die Tat" primena — kad "Dulles savo laiku įvairiais pareiškimais Baltijos kraštų atstovams užtikrino, jog teisė į laisvę ir nepriklausomybę negali būti prievarta atimta ir kad šitos tautos gali tikėtis, jog Amerika jų nepriklausomybės panaikinimo niekada nepripažins."

Europinėje spaudoje po Londono konferencijos buvo parodyta džiaugsmo, kad Dulles garantijas vaisiais ir pats Dulles. Tik neaišku, ar jis džiaugėsi tuo, kad jis priartėjo kiek

prie europinių reikalų supratimo ir jų nusistatymo, ar tuo kad jis išvengė didžiojo gundymo ištartį žodį, kuris praktiškai turėtų išduoti ligišilinius Amerikos politikos principus — teisę, teisingumą ir laisvę.

Šveicarų laikraštis "N. Zuericher Zeitung" pastebi, kad

AMERIKOS VISUOMENĖ TUO REIKALU BUDRI

Girdi, "politiškai veiklios etninės grupės stengiasi apsaugoti politikus nuo tokių pagundų". Tačiau tenka pridurti, kad tuo susirūpinusios ne tik "etninės grupės". Prieš porą savaitių buvo paskelbta žinutė, kad buvęs prezidentas Hooveris ir kiti įžymūs amerikiečiai, ir demokratai ir respublikonai, kreipėsi memorandumu į prezidentą Eisenhowerį, kad Amerika nesutiktų priimti Jungtines Tautas komunistinės Kinijos. Tai tos pačios politikos klausimas kaip ir garantijos. Tokia žinia rodo, kad esama tokio pavojaus; kad esama tarp amerikiečių minties suskilimo ir kad esama iš kitos pusės visuomenėje budėjimo, kuris turi apsaugoti Amerikos politiką nuo gundymo.

Ir juo daugiau visuomenė budėja, juo lengviau bus pačiai vyriausybei apsisaugoti nuo pagundos, kuri nuvestų Ameriką gal būt į laikinę vienybę su Europa tam, kad abidvi nuvestų paskui į pražūtį.

J. B.

KAS KALTAS DEL ATSIVERTIMŲ

Anglijoje paastrėjo kova tarp anglikonų ir katalikų bažnyčių ryšium su pagausėjusiais perėjimais į Kat. Bažnyčią. Anglikonai išleido brošiūrą, kurioje kaltino, kad katalikų bažnyčia esanti totalistinė, kad ji medžiojanti sau narius iš kitų tikėjimų. Brošiūrą rekomendavo savo tikintiesiems net Canterbury anglikonų arkivyskupas Fisher.

Zinomasis jėzuitas J. Christie neliko be atsakymo. Jis paskelbė, kad katalikų Bažnyčiai nereikia sielų medžioti. Jas atveja į katalikų Bažnyčią daugiausia komunistuojantieji ir netikintieji dvasininkai. Kas stebėjo atsivertimų eigą — sako Christie — patyrė, kad jų pasitaiko ne tiek dėl katalikų Bažnyčios pastangų juos atverti, kiek dėl trūkumų, kuriuos jie mato anglikonų bažnyčioje.

savo "pašaukimą" pameta. Žiūrėk, vienas kitas jau ir sudejuoja:

— Kapitone, anksčiau nebuvau sakęs: turiu žmoną ir vaikus.

— Gerai. Grįžk namo!

Reikalas, žinoma, nemalonus, nes paskutinis žodis karininko, kuris klausinėja kandidata, visada baigiamas:

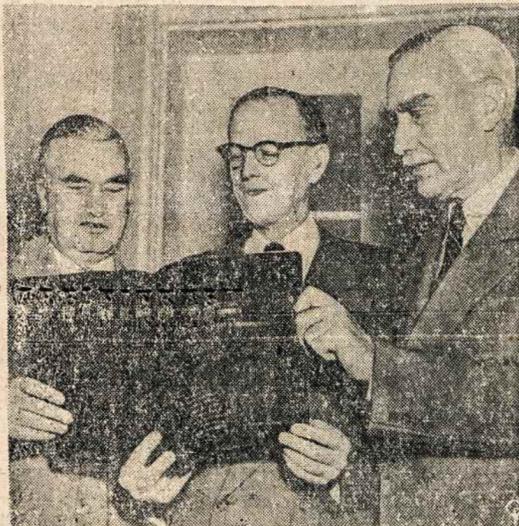
— Viską pasakei? Garbės žodis!

— Taip, kapitone. Garbės žodis!

Dabar tą savo "garbę" reikėjo nuvainikuoti: prašytis paleidžiamam, nes pasaulyje dar liko motina, žmona, vaikai, senas tėvas... Gi ten nieko neturi likti, kas legionininką dar rištų. Tu susiriši tik su svetimšalių legionu.

Kad tie ryšiai būtų stiprūs, parenkami tik patys stipriausi. Apie 40 procentų paprastai atsisojama, ypač ištįžę kūnu ar dvasia. Dėl to legiono dvasia stipri ir narsi. Svetimšalių 3-jo pulko vėliava yra daugiausia dekoruota Prancūzijoje. Ji dalyvauja mūšiuose jau 121 metus. Vyras, kuris mirė už legioną, ne už Prancūziją. Mat, legionas daug ką yra priglaudes ir pastatęs ant kojų, kai juos jau vedė į kapines daug anksčiau....

(b. d.)

PETICIJA PREZIDENTUI. Buvęs JAV prezidentas Hooveris ir dar 200 žymių amerikiečių prez. D. Eisenhoweriui įteikė peticiją neįsileisti kom. Kinijos į JT. Iš kairės: Ch. Edison, buvęs Latvijos sekretorius; W. H. Judd, kongresmanas iš Minnesotai; J. C. Grew, buvęs ambasadorius Japonijai.

TAIP, KAPITONE!

Nuotrupos iš prancūzų svetimšalių legiono

Aš žinau, kad tų dviejų raičių mano pasui neužtenka. Deja, jo negaliu jums rodyti: tai man užginta. Antra, aš esu žmogus be savo vardo ir pavardės, kaip kiekvienas legionininkas, ar bent dažnas legionininkas, kuris tarnauja po prancūziška vėliava. Jei savąją pavardę ir pasakytum, dabartinę, nepatikėtumėte, jog esu lietuvis. O aš, su kuria vaikščiojau Kauno gatvėmis, pamirškime. Čia mes visi pamirškime, kas anksčiau buvome ir kokiai tautai priklausėme: vokiečių, rusų, ispanų, italų ar lietuvių. Mes priklausome svetimšalių legionui. Ir tai viskas: Tiek tegaliu jums pasakyti.

GRAŽUS atrodo mūsų gyvenimas romanuose ir filmuose. Koks nors berniukštis, kuriam dar tik ūsai kalasi, gali susižavėti ir nebeužmigti. Va, kad aš ten pakliūčiau! Ir vienas kitas pakliūva, slapta nuo tėvų dargi pabėgęs. Kitus atvaro kitokios bėdos, atveja savo-

jo krašto sukrėtimai, užklaidina nusvylimas gyvenimu. Visokių pasitaiko, bet iš jų vieną legioną padaro. Ir ne tokį gražiai dalyką, kaip spalvuotose filmuose rodo, bet koks yra gyvenime, į kurį ir aš įstrigau.

Lietuviams tas legionininkų gyvenimas anksčiau mažai buvo žinomas. Užklysdavo gal tik vienas kitas pabalda, namie nenusėdėjęs ar kokios nelaimės iš krašto ištrėnkas. Paskutinis karas daug mūsų išvaikė iš namų, kaip paukščius iš kanapių, nusviedė į visokius pašalius. Viename iš jų, Viduržemių jūros pakrantėje, Prancūzijoje, kai kuriuos suvieno ir į svetimšalių legioną. Aš tiesiai sakau — suvieno, nes retas kas čia savo noru patenka. Nebent koks pramuštagalvis, jei kitur kur galvos nusisukti nespėjo. Čia galės to malonumo patirti iki soties.

Kiekvieną, kurį ištinka nemalonus ant Prancūzijos

sienos, kai ją praeina be paso, o vyras yra jaunas, pristato policijai ir gražųjį pamari, Nica vadinama. Tikriausiai tą vardą būsite skaitę greta kokio turčiaus pavyzdės, kai jis kečiau vasarą pasimaudyti Viduržemių jūroje. Ten yra pirmoji svetimšalių legiono stotis, toje gražioje Nicoje, Mėlynujų Vėlnių gatvėje. Nežinau, iš kur tas vardas kilęs, bet ne vienas senas legionininkas, sutikęs jaunįkį, pasako: "Ar ir tavo čia vėlnias atnešė?" Tas jaunįklis kaip tik galėjo eiti per sieną. Nesvarbu, kas jis yra, jei tik atrodė tinkamas ir nesipriešina, atsiduria Melsvųjų Vėlnių gatvėje. Paskui jį nuveža į Marselį, į šventojo Nikalojaus tvirtovę, kur suteka būsimieji legionininkai. Čia juos apklausa, surašo kas reikia ir veža per marias į Afriką, į Sidi-Bej-Abbes — jau patį legiono centą.

BUSIMĄJį legionininką klausinėja patyrę karininkai, turį vanago akyklumą. Pro jų ausis nepraeina nei menkas atsidūsėjimas — žodžiais nepasakoma "kasdieninė nuodėmė." Jos visos turi būti išpažintos. Nežinau, ar kur kitur iš žmogaus visas paslaptis taip išpurto, kaip iš legionininko širdies. Jis turi visa pasakyti,

nes jam bus visa atleista, kaip mirštančiam žmogui. Kandidatas į legionininkus turi mirti pasauliui ir gimti legionui. Jis turi būti nuoširdus, atviras kaip kūdikis. Joks melo krislelis čia neleidžiamas. Paskui tai atsilieps. Tai įspėjama klausinėjant.

— Kodėl stoji į legioną? — tavęs klausia.

— Neturiu kur kitur dėtis, — atsakai.

— Ar tik dėl to?

— Gal ir nevisai, bet....

— Čia negali būti jokių "bet", — paaiškina karininkas.

— Kas stoji į legioną, privalo visa išpažinti, visa. Supranti? Nesvarbu, kas būtų atsitikę. Čia jokių paslapčių nėra.

— Aš girdėjau priešingai: žmogaus paslaptys iš čia neišnešamos; tai yra....

— Tai yra visai kitas reikalas. Jos palieka pas mus ir griežtai saugomos. Galėsi pasirinkti kitą vardą, kokį tik norėsi, ir niekas tavęs nepažins, nei žinos, ką ligi tol darei. Lieki nežinomas legionininkas kaip trapistas vienuolis. Bet prieš tai... Prieš tai ir mes reikalaujam visa išsipaškoti. Mums tai reikalinga: viena, kad žinotume, kas esi; antra, kad galėtume ginti, jei kas užsisuptų. Kas pas mus įstoja, jau neapleidžiame. Tačiau ir

nusikaltėlių nenorime turėti. Dėl ko tad stoji į legioną?

Vėl tas pats klausimas. Bet paaiškinimai širdies ledus jau aptirpdė, o kelio atgal kaip ir nėra. Bėgsi iš akių, palaikys dar didesniu kriminalistu, negu atrodys iš pasakojimo. Širdis atsisveria ir pasisako: esu nuskriaudęs mergaitę; esu apšlavęs vieną istaigos kasą; esu pasprukęs iš vagių bandos, kurioje daugiau būti nenoriu; esu kitokių politinių įsitikinimų ir man policija mina ant kojų; esu visko bandęs, bet niekas nesiseka; susipykau su namiškiais, ir neturiu kur dingti; gerai užvožiau draugui antausį, ir tas apkurto — dabar ieško iš manęs kompensacijos arba sodins į kalėjimą... Susodina čia žmonės visokias savo nuodėmes, kurios praleidžiamos pro akis. Tikrai patys didieji kriminalistai dabar jau išjungiami.

Seniau po balta legiono kepure, čia vadinamu katiliuku, galima buvo galvą pakisti ir dideliame žmogžudžiui. Policija jo negalėjo surasti. Dabar net tarptautinė policija susitarė su legiono vadovybe, kad "žmogaus prieglobsties neteiks. Bet sena tradicija ir legiono "garbė" išsaugoma. Kai paslaptys iškratomos, o tarp jų pasitaiko ta, kurios policija

KŪRYBOS PRIEDAS

UŽSLEPTI LOBIAI

ADOMO GALDIKO 60 METŲ SUKAKTIES PROGA

Jaudina mus tų tremtinių pietizmas, kurie, atsiveikindami Lietuvą, atminimui pasiėmė gimtosios žemės saują ir ją nešiojasi kelionėse. Tai yra savotiška relikvija, simbolizuojanti užsleptus tautos dvasinius lobius.

Gimtosios žemės sauja,

amžių bėgyje aplaistyta protėvių ašaromis, prakaitu ir krauju, iš tikrųjų vaizdžiai byloja apie tautoje slypinčias kūrybines galias. Niekas nesako, kad iš to drėgno dirvų grumsto, nelyginant derli kviečio varpa saulėje, tiesiogiai išplaukia mūsų tautinė kultūra. Ją, žinoma, labiausia apsprendžia žmogaus sieloje Kūrėjo įdiegti dvasiniai pradai, kurie išorinių aplinkybių veikiami, išsiskleidžia ir išbujoja. Gimtosios žemės grumsto vaidmuo kūrybos procese negalėtų būti pavadintas pirminiu ir tiesioginiu.

O vienok jis yra neapsakomai reikšmingas. Kas išdrįstų teigti, kad lietuviai, apsigyvenę ne Baltijos marių pakrantėje, būtų išugdę tokią pat tautinę kultūrą, kokia ji yra šiandien. Apsistojus kitoje vietoje, be abejo, kitaip būtų klostęsi ir istoriniai įvykiai — nesvarbu: priešingose ar palankesne linkme. Jie kitaip būtų veikę tautos sielą, išsiskaidinti skirtingus atgarsius ir formuodami skirtingas nuotaikas. Tačiau ne tik geografinė padėtis, bet ir pati žemė su visa aplinka pateikia savo įnašą. Jeigu ne tos graudžios lygumos, girios, ežerai, jūra ir upės; jeigu ne tie rūstūs debesys, dideli saulėlydžiai ir kiti dangaus bei gamtos reiškiniai, nebūtų tiek lyrizmo mūsų liaudies dainose ir tiek keisto gallesio visoje rašytoje kūryboje. Tik šitame žemės kampelyje galėjo išaugti tokie didvyriai bei kūrėjai, kokiais didžiuojamės šiandien. Tik čia apsigyvenę, galėjęme tvirta ranka įrašyti į tautos himną žodžius: Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia.

Tą Lietuvos praeitį tiktų palyginti mižiniškai aruodui,

iš kurio galima semti ir semti. Tegul jina būna tragiška net iki tokio laipsnio, kad tauta atstotų prieš mirties grėsmę, bet ji bus sava ir nepaįmanoma. Ta praeitis apglėbia ir tuos įvykius, apie kuriuos netaria žodžio istorija, nes ir jie, kaip koks aidas, nepajaučiamai plaukia iš vienos kartos į kitą. Po praeities šydu dūla mūsų protėvių religijos bei mitologijos skeveldros, šimtametės kovos su kryžiuočiais, penki krikščionybės amžiai. Visa tai iškyla prieš akis senų bažnyčių bokštais, senkapių kryžiais. Sopulingosios Motinos koplytėlėmis ir didžiai nuliūdusiu Kristumi po medžiais. Ne gana to, ta praeitis atsiskamba graudingomis raudomis bei kantiškų giesmių prieš atvirą duobę; dainomis vasarą laukuose, rudens naktimis kluonuose, žiemomis prie ratelio. Tai atsiskamba ir kitais įvairiausiais garsais, kurių čia nesuminėsi.

Menininkas tuos praeities kuždesius bei vaizdus itin lengvai pagauna,

patamo, ir pajaučia, nes jis yra lyg paties Dievo pastatytas užsleptų lobių sargas. Jo kūrybiniam polėkiams labai bū-

L. ANDRIEKUS

dingas atrodo šis Putino posmas:

Priimki ir mane, budrus Rūpintojėli,

Prie lygaus kelio šiąnakt padūmoti —

O kad aukštam dangui tos šviesios žvaigždės

Taip spindi, net graudu, Dievuli mano.

Tikrai graudu, kad Lietuvos praeitis ir dabartis taip glaudžiai sutampa su tuo grubiai iš medžio padarytu skausmingu Kristumi. Todėl, kas norėjo pasisemti kūrybai galių, tas negalėjo pro jį praeiti. Prie Rūpintojėlio, jei ne fiziškai, tai dvasiškai sėdosi padūmoti visi mūsų didieji kūrėjai — poetai ir dailininkai. Ir čia įvyko ne mažas stebuklas — jiems gra-

desnėje šviesoje pasirodė ne tikta žvaigždės, bet ir visa žemiškoji buitis. Jie atrado savo kūrybai raktą.

Vienas iš tokių yra prof. Adomas Galdikas,

šiemet minįs 60 metų amžiaus sukaktį. Jis, gimęs ir augęs nuošaliamie Žemaitijos kampelyje, nuo pat vaikystės sėmėsi tų gimtosios šalies turtų. Nesvarbu, kad jie ir anais priespaudų laikais, buvo giliai užslepti. Jeigu žmonės sako, jog ir medžiaginiai lobiai žemėje naktimis dega, tai ką bekalbėti apie dvasinius. Jie daug didesne ugnim suvinta žmogaus sieloje žvaigždėtą naktį prie Rūpintojėlio, senkapiuose arba giesmėj bei dainoje džiaugsmo ir liūdesio valandą.

Adomas Galdikas, tuojau po pirmojo pasaulinio karo grįžęs į atskuriantį Lietuvą, neatsi-

Dailininkas Adomas Galdikas

ADOMAS GALDIKAS — LIETUVIŠKOS GAMTOS POETAS

PAULIUS JURKUS

Eiliniam žiūrovui, pripratusiam prie realistiškos ar nusalindintų paveikslų, kur kiekviena tikrovės dalelė beveik fotografaiškai nukopijuota, Adomas Galdikas yra neįprastas; tokį jo paveikslai tiesiog akina kaip žaibas. Daugelis papurto galvą ir sako: nesuprantu. Kodėl? Štai medis, nei šoks nei toks, liepsnoja įvairiom spalvom; žolė, krūmai, net ir vanduo užlietas degančiu koloritu. Ką visa tai reiškia? Ar negalėtų Galdikas ramiai piešti, dėdamas kiekvieną šakelę, sustatydamas trobesis aiškiai, net langines sukabindamas.

Tas nerealumas

pirmiausiai ir nepatinka eiliniam žiūrovui. Bet jis pamiršta, kad ir Čiurlionis nerealus, tačiau to genialumą visi pripažįsta. Vertiname ir nerealų liaudies meną — sukurtas skulptūras, paveikslus, audinius.

Tiek liaudies meno, tiek Čiurlionio vertinimas yra mūsų paveldėtas. Daug anksčiau prieš mus meno kritikai išskėlė jų vertę ir pripatino prie jų eilinių žmonių. Seniau, kol to nebuvo, šaipėsi ir iš liaudies meno, nesuprato ir Čiurlionio. Tai gražiai liudija kad ir Adomas Jakšto atvejais. Jis po pirmos liet. dailininkų parodos Čiurlionij sumalė į miltus, nupeikė, o paskui — priėjo prie jo kūry-

bos paslapties ir nusilenkė jo genialumui.

Sunkiau yra su Adomu Galdiku. Retas kuris ką nors apie jį skaitė, nes šios literatūros mums trūksta. Galdiko, kaip daugel kitų mūsų menininkų, niekas arčiau mūsų visuomenei nepristatė, neįdėvė į rankas rakto į jo kūrybos lobį.

Betgi galime čia paminėti, kad Galdiko kūriniuose rasime ir labai realistiškus darbus, pav., kad ir mergaitės portretas, kurį šią vasarą sukūrė. Tačiau nei pats Galdikas nelaiiko tai savo kūrybos esme. Jis save nori išsakyti, kaip tik tais liepsnojančiais peizažais.

Galdikas su dideliu intymumu moko atsiverti gamtai, ir ją parodyti savo kūryboje.

Juk ir mes patys, eiliniai žmonės, kartais giliau pergyvename gamtą. Už rudens medžių matome ar jaučiame kažką daugiau, ne tik spalvas. Kartais vakare medžio šakos primena rankas, kurios, rodos, šaukiasi pagalbos, ar mums grūmoja. Jei tai pastebime mes, juo labiau Galdikas, kaip menininkas, tai giliau pagauna, ir sugeba spalvom pavaizduoti.

Lietuvis gamtai visada buvo plačiai atsivėręs. Su ilgaisiu, skausmu jis pergyveno metų laikus, miško šlamėsi, vienšas kapinėtas. Tokiu ilgiesiu ir

stojosi visai ant plyno lauko. Tiesa, ten dar nebuvo nei muziejų, nei meno galerijų, bet buvo tie paslėpti lobiai, kuriuos reikėjo atkasti. Gal ne vienam drąsuoliui jie nugarinėjo gilin ir liko nepasiekti, bet Galdikas juos užgriebė, iškėlė ir parodė pasauliui. Savo peizažuose jis įamžino Lietuvą su kryžiais, koplytėlėmis, senkapiams, piliakalniams, girioms, debesimis, saulėlydžiais ir varganomis kaimo bei pajūrio lūšnėlėmis, visa tai išskeldamas į tokias meno aukštumas, jog, rodos, norėtum sakyti, kad čia yra gražesnė Lietuva, kaip tikrovėje.

Didieji užsienio meno kritikai, pripažindami Galdikui tarptautinę šlovę, vis dėlto laiko jį tautiniu dailininku.

Mat, savo žemės lobiais nešinas, jis išėjo į meno pasaulį. Žiūrėdami į jo paveikslus, kuriuose nematyti gimtosios šalies simbolių, lengvai nepasakysi, kur glūdi tautinis elementas, nes jis nėra pasveriamas arba užbrėžiamas linija. Vienok, pamatęs Galdiko pavaizdą, nesunku atpažinti tą kuklų takelį, kuriuo pats vaikystėje bėgiojais. Žvelgdamas į rudenį, matysi tų užsleptųjų lobių didelę liepsną, apie kurią tau šnekėjo seneliai. Čia tuojau pajusi tą savo žemės gallesį, sruvenantį raudose, ir lyrizmą, plazdenantį liaudies dainelėse. Adomas Galdikas, iš gimtosios šalies eidamas į tremtį, išsinešė ne žemės saują, bet gyvą Lietuvą, kiek ji gali tilpti menininko sieloje.

Užtai, kai šiandien apverkiame mirštantį lietuvių tarpą Atlanto, nereikėtų pamiršti, jog čia daug gali padėti menas. Vienas gerai sukurtas lietuviškas peizažas iškalbingiau gali prabilti tėvų žemės nemaičiuiam lietuviui, kaip ilgos šnekos apie tėvynės meilę Vasario 16 šventėje. Todėl šios sukakties proga taip ir norėtųsi linkėti, kad Adomo Galdiko sukurti Lietuvos peizažai pasiklistų pasaulio lietuvių tarpe, ypač gi mūsų mokyklose, klebonijose, gydytojų bei advokatų patalpose ir kitose viešose įstaigose. Jie padarytų gilų įspūdį, nes kiekvienas išvystų savo tėvų kraštą didelio dailininko regėjimuose.

nuostabia melancholija jis ir persunkė drobės raštus, dainas ir pasakas.

A. Galdikas, giliai pamilęs savo kraštą, susipažinęs su jo menu, su gamtovaizdžiu, į savo kūrybinį pergyvenimą ir įdėjo šį

lietuvišką prasivėrimą gamtai, nuostalgiją, skausmą.

Čia ir Galdiko giluma ir platuma, jo kūrybinio talento jėga.

Gamtai atsivėręs, jis nepasakoja jos, bet ją gyvena. Jis ne epikas, kuris griebiasi ryškių epitetų — spalvų, kad pavaizduotų tik gamtos išorę. Jis lyrikas. Kaip didelis ir skaisčius ežeras, spindi jis ir žaidžia, o iš gilumos atsisaukia paskenę lietuviškos sielos varpai.

Būdamas poetas, gamtos dainius, ir spalva pagavo tą pačią dvasią. Spalva nustoja konkretybės, ji atbėga išsakyti kūrėjo vidinės nuotaikos, gamtos paslapties ir sumirgę tonais. Kaip poeto nuotaika krinta jos į peizažą ir jungiasi į darnią visumą.

Galdikas ir bus bene vienas iš lietuvių dailininkų tapytojų, giliausiai praskleidęs gamtą, parodydamas ne tik jos esmę, bet ir kažką lietuviška tos gamtos pergyvenime.

★
A. Galdikas gimė 1893 m. spalio 18 d. Giršnių vienkienyje, Mosėdžio valsč. Meną

ADOMAS GALDIKAS

Ruduo (tempera). "Aidu" klisė

NOBELIO PREMIJOS LAUREATAS CHURCHILLIS

Švedų Akademija iškilmingame posėdyje 1953 m. Nobelio literatūros premiją paskyrė Britanijos ministeriui pirminkui Sir Winston S. Churchillui už jo antrojo pasaulinio karo atsiminimus. Premija gavo didžiausią honorarą, už kiekvieną žodį jam išėjo po 1 dol.

Tai ne pirmas kartas, kai Nobelio literatūros premija paskiriama ne rašytojui. Yra anksčiau gavę keli istorikai, kurie į savo veikalus sudėjo metų metus, dideles studijas, sugebėjo pakelti knygų formą.

Švedų Akademija premijos paskyrimą nusakė šiais žodžiais: "Už jo meistriškumą istoriniuose ir biografiniuose pavaizdavimuose, taip pat už puikų pasakojimo talentą, kuriuo jis gina aukštą žmogaus vertę."

Churchillis yra parašęs 27 knygas. Pirmą pasirodė 1898 m. Būdamas karys, politikas vyras (1900 jau jis buvo išrinktas į parlamentą), jis dalyvavo net penkeriuose karuose, apie kuriuos ir parašė savo atsiminimus. Iš jų didžiausią yra pirmojo ir antrojo karo atsiminimai. Vertingiausias ir didžiausias veikalas — antrojo karo atsiminimai. Jau išėjo penki tomai, greitį pasirodys šeštasis.

Šalia karo atsiminimų jis sudėjo ir nemaža biografijų, iš jų vertingiausias — jo tėvo biografija, grafo Marlborough gyvenimas ir jo laikas (6 tomai, pasirodė prieš antrąjį karą). Parašė ir apie save gražią knygą "My early life".

Rašo jis savotiškai. Jis turi specialiai jam pagamintą mėšinišką diktofoną, kuris gali priimti 48 valandų įkalbėjimą. Diktuoja greitai, nes jo mintys bėga suoliais. Mėgsta trumpą sakini, tvirtą žodį, minties aiškumą. Vėliau jo sekretorės perrašo, ir jis dar stiliau.

studijavo Petrapilyje Barono Stiglico meno mokykloje, vėliau gilino studijas Berlyne. Surengė daug įvairių parodų tiek Lietuvoje, tiek užsieniuose. Jo kūrinių rasime ir Paryžiaus meno galerijose. Jis aktyviai jungėsi į nepriklausomą Lietuvos gyvenimą, piešė pirmuosius lietuviškus pinigus, statė Kauno Meno Mokyklą ir ilgai ten profesoriavo. Svarbiausias jo nuopelnas šalia tapybos — yra jo meilė liaudies viešumon grožinės literatūros kūrinius ir tais metais parašytus, bet dėl dabartinių sąlygų negalėjusius būti išspausdintais kūrinius tų autorių, kurie juos prisius komisijai. Eilėraš-

Savo plunksna jis užsidirbo milijonus. Nors jis politikas, rašo ir piešia tik laisvu laiku, bet niekas jam tokių turtų neatnešė kaip jo paties plunksna. Už antrojo karo atsiminimus jis gavo didžiausią honorarą, už kiekvieną žodį jam išėjo po 1 dol.

Tai ne pirmas kartas, kai Nobelio literatūros premija paskiriama ne rašytojui. Yra anksčiau gavę keli istorikai, kurie į savo veikalus sudėjo metų metus, dideles studijas, sugebėjo pakelti knygų formą.

Švedų nuosaiki ir konservatyvi spauda džiaugėsi, džiaugėsi ir senieji Akademijos nariai, nes Churchillis savo atsimini-

muose esąs tikras rašytojas. Tačiau jaunieji Akademijos nariai buvo kitos nuomonės. Nobelio literatūros premija turinti atitekti tik rašytojams, nes toks esąs fundatoriaus tikslas. Kitaip ji nustoja savo prasmės ir neskatina literatūros augimo.

Niekas neneigia Churchillio sugebėjimų politikos srityje, bet literatūrai jis yra svetimas. Jis esąs tik proginis rašytojas, kaip pavadino švedų socialistų spauda, tad jo atžymėjimas Nobelio literatūros premija esąs pačios premijos nuvertinimas. "Laimė", sako Morgen Tidningen, kad nėra tapybos premijos, ji tikrai būtų paskirta dailininkui Churchillui."

KULTŪRINĖ KRONIKA

● "Aidu" prenumerata nuomai metų pakeliama iš 5 į 6 dol. metams.

● Dr. Vincas Maciūnas ruošia studiją apie Strazdelį ir dirba Philadelphijos universiteto bibliotekoje.

● Lietuviai dailininkai, gyvenę New Yorke ir sudarę dailininkų Sąjungą, rengia parodą, kuri įvyks advento metu ir tęsis dvi savaites.

● Maironio, Brazdžionio ir Aiščio eilės, išverstos į vokiečių kalbą, pateks į vokiečių leidžiamą visų Europos tautų grožinę literatūrą.

● Dail. V. Ratas Australijoje savo kūrinių parodoje buvo išstatęs 22 medžio raizinius. Viena graviūra "The West Australian" ypačiai spaudos buvo įvertinta. Pirmąją parodą V. Ratas Australijoje surengė prieš 3 metus. Dabartinė paroda buvo 30-ji, kurioje dailininkas yra išstatęs savo kūrinius.

● Dail. A. Kašubienė dalyvauja Brooklyno "Designer Craftsmen USA" parodoje. Y-

ra išstaciūsi glazūrinėje tapyboje "Levą ir žaltį" ir "Mergaitę su vaisiais". Šioje parodoje norinčių dalyvauti buvo per 3000 Amerikos dailininkų, iš jų A. Kašubienė pateko ne tik į parodą, bet ir į 170 dailininkų grupę, kurios darbai bus kilnojami po Amerikos didžiuosius muziejus.

A. Kašubienė taip pat dalyvauja ir kitoje keramikos parodoje "New York Society of Ceramic Art." Ten įstatė "Mėlynuosius arklus."

Jos vieną darbo nuotrauką, "Angelo", kuris buvo savo laiku spausdintas New York Times, nori įsigyti Briusely, Belgijoje ruošiamą parodą "Art in Modern Interior."

● Dail. Romas Viešulas dalyvauja Oakland, Calif., Oakland Art Gallery parodoje, kur įstatė litografiją "Paukščių giesmė". Litografija padaryta pagal liaudies dainos tematiką "Šile gegė kukavo". Kiti darbai — litografijos "Be namų" ir "Motina su vaiku" išstatyti Long Island universiteto parodoje.

Aidai skiria literatūros premiją

Naujausiam "Aidu" numeryje, spalio mėn., paskelbta, kad ir šiemet skirs 500 dol. premiją už premijos komisijos geriausiu pripažintu grožinės literatūros veikalą. Paskelbtose taisyklėse pažymima, kad premija nebus skaldoma tarp atskirų autorių. Premijos komisija vertins 1952-1953 m. pasirodžiusius viešumon grožinės literatūros kūrinius ir tais metais parašytus, bet dėl dabartinių sąlygų negalėjusius būti išspausdintais kūrinius tų autorių, kurie juos prisius komisijai. Eilėraš-

čių rinkinys, skiriamas premijai, turi sudaryti nemažiau 32-48 puslapių knygą, jeigu ji būtų išspausdinta. Novelių ir apysakų rinkinys turi būti nemažiau kaip 100 puslapių dydžio spausdintos knygos. Paskutinė data kūriniams įteikti 1954 m. sausio 1 d. Siųsti šiuo adresu: Ant. Vaičiulaitis, 85-64 144 St., Jamaica 35, N. Y. Premijuota kūrinį jei jis būtų parinktas iš viešumon dar nepasirodžiusių veikalų, autorius sutinka dalinai ar ištiesai spausdinti per "Aidus".

1863 M. SUKILĖLIŲ STOVYKLOJE (2)

Broliai, esu pasiruošęs

Todėl dar sykį tamtos klausiu, — ar esi pasiruošęs eiti į kautynes, būdamas tikras, kad turi žūtį? Ar niekada neužsisilpnėjai, kad tu galėtum pasilgti gražiosios Varšuvos, savo šeimos, kada abejojimai gali apnikti ir sulaužyti savo pasiryžimą, ir tu galėtum susvyruoti? Apsigalvok, nes tai yra sprendžiamasis momentas.

Jo veide, kai jis tai sakė, atsispindėjo Viešpaties kankinių ramus nuolankumas. Aš instinktyviai jaučiau, kad tai nebuvo tik paprasti žodžiai, — tai buvo jo tikėjimas, ir tikėtai su tokiu tikėjimu tegalima įstoti į Nepriklausomybės Kovotojų Broliją.

Prieš mano valią manyje vyko vidaus kova.

Mano vaizduotėje perbėgo akimirksnio scenos iš mano kūdikystės, mylimi mano šeimos ir draugų veidai, mūsų namai Pragoje, ir mano senos

svajonės apie taikingą, darbščią ateitį. Greta šių vaizdų mano sąžinė man prikaišiojo. Aš mačiau taurius mūsų kankinius, baisius rusų įvykdytų žudynių prisiminimus.

Visas kraštas gulėjo kraujuose pasruvęs. Aš girdėjau, man taip atrodė, našlių ir našlaičių vaičiojimus, tylūs atodūsius, prasiveržiančius iš kalėjimų ir Sibiro, — ir bausis skausmas suspaudė mano širdį. Aš paraudau, pats savęs susigėdėdęs, kad galėjau svyruoti ir galvoti apie save, kai tiek daug mano tautiečių savo krauju pasirašė būsimosios laisvės paskelbimą. Aš pašokau nuo kėdės. Ašaromis užliejus mano akis, pažvelgiau aukštyn į Nukryžiuotąjį Išganytoją ant kryžiaus. Tylia, ramia malda atsiveikinau su visu tuo, kas buvo miela mano širdžiai. Atsisukdamas į savo šeiminką, tariu ramiu balsu:

— Broliai, esu pasiruošęs.

— Aš tamstai tikiu. Prisiek ir eime.

Po priesaikos abudu išėjome iš trobelės per daržus ir šunkelius į lauką.

Buvo rami liepos mėnesio naktis. Prinokstančių javų kvapas kuteno mano pojūčius. Jaučiausi lengvas ir pasitikėjimo pilnas. Valandą ėję per javų laukus ir žemus krūmus, mes išvydom mirksiančią šviesą iš pirkios lango, vidury girios. Mano palydovas tris sykius sušvilpė, pamėgdžiodamas kurį ten paukštį. Panašus garsas pasigirdo nuo pirkios. Po pusvalandžio išgirdome lengvą žingsniavimą. Kaimiškai apsitaisęs senelis su šiaudine skrybėle ant galvos, sustojo prieš mus ir pasveikino:

— Garbė Viešpaties vardui!

Po trumpo pasikalbėjimo pusbalsiu tarp mano vadovo ir senelio mes pasukome trobelės pusėn. Ten radome mums patiestus šiurkščius drobės baltinius, aukštus batūs, milo švarkus ir kepure. Persirengėme ir vėl iškeliavome. Senelis mus vedė per girios tankumynus, patydomis, kažka niūnuodamas.

Skyknėmės kelią per krūmus, laikydami seno švarko skvernų. Buvo taip tamsu, kad negalėjau matyti prieky ėjusio vyro milinės — negaliu suprasti, kaip senas lietuvis galėjo susivokti kelią šioje girioje vidury nakties ir be takų.

Mūsų kelionė užtruko apie dvi valandas, gal kiek ilgiau. Tiek žinau, kad aušra pradėjo švisti, kai išėjome į gana didelę aikštę.

— Čia sustosime, jie ateis už pusvalandžio, — pasako se-

SUMTI SUKILĖLIAI gabenami į Sibirą 1863 m.

nis. Jis paėjęs kelis žingsnius, prisilaukė ir pradėjo potierauti.

Nepraėjus nė pusvalandžiui tolumoje, anapus aikštės, nu-girdome šakų šlamėjimą ir atsargią eiseną. — Ir pasigirdo būdingas paukščio garsas, ku-

ris buvo mūsų slaptaženklis. Senis atsiliepė tokiu pat balsu. Netrukus pamatėme kelis vyrus išeinant į aikštę iš už medžių. Matyt, tai buvo priekiniai žvalgai. Visi buvo apsirengę ilgomis milinėmis, kurios siekė ligi kelių ir buvo per-

juostos šikšniniais diržais. Visi dėvėjo keturkampes kepure, nešėsi po dvivamzdį šautuvą rankose ir kirvį, užkištą už diržo. Kiekvienas vyras nešėsi po gana didelį lininį maišą ant kupros ir po medžioklinį ragą. (b. d.)

MŪSŲ SENIEJI SVEIKATOS DRAUGAI

Dr. A. Grigaitis

Šermukšnis (Rowan-tree)
Vaistams naudojami lapai ir uogos. Lapai skunami birželio ir rugpjūčio mėn., uogos-rugsėjo - spalio. Skunami tik švieži žali lapai; nešvarūs, dėmėti netinka vaistams. Uogos skamos nokimo pradžioje renkamos arba kekėmis arba pavieniui.

Liaudies medicinoje šermukšnio lapų arbata vartojama prieš vidurių užkietėjimą, išdžiovintos uogos — prieš inkstų akmenų. Imti tris kartus dienoje po 10-15-20 uogų. Šeiminkės iš uogų gamina gardžią uogienę. Be to, iš uogų gaminamas actas, degtinė, vynas, kuris taip pat tinka minkštinti užkietėjusius vidurius.

Juodosios serbentos

Zmonių jos plačiai vartojamos kaip vaistas. Džiovintų lapų arbata vartojama prieš reumato, podargos, varo šlapimą, minkština užkietėjusius vidurius. Džiovintų uogų arbata sukelia prakaitą, valo tulžį, prie bronchito ir kokišio ramina kosulį. Degtinės užpila ant džiovintų uogų stiprina organizmą. Šviežių uogų išspausta sunka gaivina karščiuojantį ligonį.

Iš jų galima pagaminti ir sirupą, uogų sunką pusiau su cukrum verdant iki sirupo sutirštėjimo. Toks sirupas tinka gydyti bronchitą, kokišą, plaučių katarrą.

Linas

Sėmenų arbata, pridėjus medaus, naudojama sukietėjusiems viduriams valyti. Imama arbatinis šaukštukas sėmenų arbatos stiklinei, verdama 3-4 min. ir per dieną išgeriama. Malti sėmenys vartojami prieš inkstų akmenų. Imama po valgomą šaukštą kelis kartus dienoje.

Taip pat dažnai vartojami prišutininimai iš sėmenų, kurie nuramina skausmus prie tulžies, inkstų akmenų, priepuolių. Prišutininimai pagreitina skaudulio nokimą.

Pašutinti sėmenys pilami maišelin, kuris apvyniojamas rankšluosčiu, kad nenudegtų odos. Toks maišelis dedamas ant skaudamos vietos arba ant skaudulio. Atšalus keisti karštu.

Sėmenų aliejus labai gerai gydo nudegimus. Imama pusiau sėmenų aliejaus ir kalkių vandens, kurio galima gauti vaistinėse. Prieš vartojimą gerai suplakti. Sulenkus 3-4 kar-

tus merlę arba švarų lininį skarulį, pamirkyti šiuose vaistuose ir, veik nenugrėžus, uždėti ant nudegintos vietos ir aprišti. Pradėjus skaudėti nudegintą vietą, keisti perrišimą. Pirmą po nudegimo dieną prisieina perrisimus keisti net kelis kartus.

Iš sėmenų aliejaus daroma ir klizma. Ji labai gerai ir lengvai išvalo vidurius.

Ridikas

Šią daržovę suvalgius reikėtų ir užmiršti, bet žmonės laiko ją vaistu, tad reikia ir apie ją pakalbėti. Ridikas turi ypatingą kvapą ir skonį. Ridikas kaip vaistas varo šlapimą prie vandenligės, inkstų, šlapimo pūslės ligų. Ridiko sunką žmonės vartoja prie akmenų inkstuose, tulžyje, prie arteriosklerozės, kepenų ligų, kosulio, ypač prie kokišio. Ridikas sutarkuojamas, sunka išsunkiam ir geriama 1-2 puodelius per dieną. Galima ridiką supiaustyti riekutėmis ir apiberti cukrumi arba užpilti medum ir palaikyti 3-4 valandas uždengta. Vėliau užpilti vandens, kuriame buvo virtas supiaustytas ridikas ir tada dar kiek pavirinti. Suaugusiems šios sunkos reikia duoti kas valandą po kelis valgomus šaukštus, o vaikams — arbatinius.

Liaudies medicinos senumas

Laikui bėgant, gal ir medicina ridike ras kokių vaistų, vitaminų. Juk nemaža vaistų pirma buvo vartojama liaudies medicinoje, o vėliau pripažino ir mokslas jų vertin-

gumą. Pav., peniciliną lietuvai jau nuo neatmenų laikų žinojo. Ar neatmenate, kaip mūsų motinos, sunkiai susirgus, davodavo valgyti supelijusiuos duonos.

Daugel žolių laukia tyrimo. Inkstų kraujavimo atveju kartais daktarai, net profesoriai negali pagelbėti. Štai kaimo moterėlė pririnks juodgalvilių, išvirs iš jų arbatos, duos jos pagerti, ir inkstų kraujavimas sustoja.

Ar jūs žinote Baliukonię iš Akmenio (prie Varėnos). Ji konkuravo net Kauno venerologams, kol nebuvo atrasti suifa vaistai. Vaistus siūsdavo net paštu arba ligonys iš Kauno atvykdavo. Man labai norėjosi sužinoti jos gydymo paslaptį. Papirkau eiguilį, kuris gyveno jos namuose, kad pasektų, kaip ir iš ko rengia vaistus. Papirkimas buvo toks — išgėrėm. Pasirodė, jog Baliukoniė šiam reikalui paprastą langų stiklą trindavo ir sijodavo per smulkiausias sietus, kol stiklas virsdavo dulkėmis. Sutrinto stiklo miltelius įpildavo į arbatą iš surinktų pievoje žolių, kurių neteko sužinoti. Klausiau mūsų farmakologo prof. Raudonikio, kuris buvo atvykęs pas mane pasirinkti Varėnės ūpėje "bodiaga" tyrimams, koks gali būti stiklo veikimas. Stiklas veikia kaip šarmas — buvo jo atsakymas. Užsiminus "bodiaga", reikia ir apie ją pasakyti. Tai buvo samanos, kurios augdavo Varėnės ūpėje ant akmenų. Tai puikus vaistas įtrynimam prie neuralgijų, reumato, raumenų skausmų.

ATEITININKŲ FEDERACIJOS VAJUS

At-kų Federacijos Vyr. Valdība išsiuntinėjo laimėjimų knygeles ne tik visiems ateitininkams, bet ir jų bičiuliams. Maloniai prašomos visų at-kų vadovybės pasistengti, kad knygelės būtų išplatintos. Užsimotas vajas pasisekė tada, kai visi ateitininkai įsijungs uoliai į darbą. Daug kas knygeles jau išplatino arba patys visus bi-lietus paėmė ir atsilygino. Tačiau pavienių gražių pavyzdžių šiam dideliui darbiui per mažai. Vienių vadovybės prašomos šį reikalą rimtai apsva-tyti savo posėdžiuose, išaiš-kinti vienetų narių susirinki-muose ir visus ateitininkus ra-ginti savo pareigas atlikti.

Gražus pavyzdys

Pr. Keblinskas, iš Brockton, Mass., laimėjimų bilietų išpla-tino už 22,00 dol. Bilietus iš-platino tarp savo bendradarbių darbovietėse bei tarp vietos lietuvių pažįstamų ir bičiulių.

Už 10 dol.

laimėjimų knygeles nupirko: prel. J. Balkūnas, kun. Ig. Al-bavičius, Dr. Z. Danilevičius, kun. N. Pakalnis, kun. J. Da-kinevičius, kun. V. Slavėnas, dr. J. V. Prunskis, kun. A. Ezerskis, Pr. E. Keblinskas, J. V. Brazaitis.

Užparamą visiems nuošir-džiai dėkoja.

At-kų Federacijos Vyr. Valdyba

IŠ VISUR

• **Antanas Giedraitis**, ekonomistas, su šeima persikėlė iš New Britain į Hartford, Conn. Jo naujas adresas: 671 Broad St., Hartford 7, Conn., telef. 46-1336. Naujoje vietoje taip pat žada įsijungti į lietuvišką veiklą. Kėlėsi dėl vaikų, nes Algimantas studijuoja inžineriją Hylier College Hartforde, o Danutė ir Irena — biznį An-hurst College Putname, Ro-landas eina į liet. parapijos Junior High School, kur dėsto-ma ir lietuvių kalba.

• **Jonas Kibilskis**, kilęs iš Vilkaviškio, 28 metų, dabar gyvenęs Belgijoje, norėtų at-vykti į Ameriką ir ieško savo giminių. Pavardžių neprisime-na, bet mano, kad artimesnės giminės bus Černauskienė ar Černelienė ir Natuškaitienė. Amerikoje gyvena daugiau kaip 20 metų. 1933 m. jis ga-vęs dviejų pusserių pirmo-sios komunijos paveikslus. Jo adresas: J. Kubilskis, rue Du Canal 4, Junnet, Belgique.

• **Ateitininkų Federacijos** gen. sekretorius kun. V. Dabu-šis prašo visas at-kų mokslei-vių kuopas prisiminti MAS centro valdybos raštą iš rugs. 14 d. ir prisijusti greičiau narių sąrašus at-kų kartotekai suda-ryti. Siųsti adresu: 680 Bush-wick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

• **P. Stravinskas** iš Cleve-land, Ohio, spalį 25 laukėsi Rochesteryje, kur metinėje at-kų šventėje skaitė paskaitą Kristaus Karaliaus šventės progą. Rochesterio ateitinin-kams vadovauja Dr. Vl. Lele-vičius.

• **Lithuanian Catholic Youth Bulletin**, 3 nr. leidžiamas. Stu-dentų Ateitininkų Sąjungos užsienio skyriaus, skiriamas informuoti kitų tautų katali-kiškas studentų organizacijas. Numeryje rašoma apie Pax Romana, genocidą Lietuvoje, studentų ateitininkų veiklą ir pateikiama smulkių žinių iš lietuvių kultūrinio gyvenimo. Šiuo informaciniu biuleteniu jau yra pasinaudojusi pasaulio spauda. Apie ateitininkus ir lie-tuvius studentus rašė Vatikano dienraštis L'Osservatore Romano, keletą puslapių skyrė ir tarptautinis jaunimo biule-tenis, leidžiamas Romoje ke-liom kalbom. Tad šia prasme šis aštuonių puslapių, spaus-tuvėje spausdintas biuletenis at-lieka nemažą misiją. Jis priside-dė prie Lietuvos garsinimo. Redaguoja rekačinis kolekty-vas, kurio priekyje stovi stud. Kęstutis Keblinskas.

KUN. ST. YLOS

puikiai IMMACULATĄ spaudos

išleistas mažasis maldynas

Sveika Marija

Kietasis viršelis, 371 psl.,

Kaina \$2.50

Gaunamas:

"DARBININKO" ADMIN.

680 Bushwick Ave.,

Brooklyn 21, N. Y.

Skleisk Lietuvos kankinių garsą tarp svetimtaučių, pa-dovanodamas T. Narbuto iš-leistą, gražiai iliustruotą knygelę

"4 MARTYRED BISHOPS"

Kaina tik 10 c.

Imant po 100 egz. ir

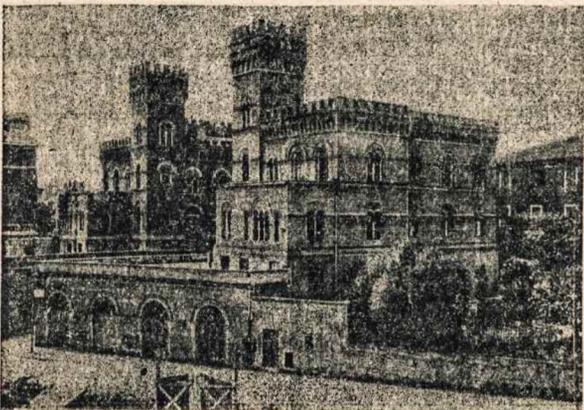
daugiau — 7,5 c.

Užsakymus siųsti:

DARBININKAS

680 Bushwick Ave.,

Brooklyn 21, N. Y.

SV. KAZIMIERO KOLEGIJA ROMOJE. "Aidų" klišė iš naujausio numerio.

A ★ KULTŪROS ŽURNALAS

A
I
D
A
I

• **AIDAI** — mokslo, literatūros, meno ir visuomeninio gyvenimo mėnesinis iliustruotas žurnalas.

• **AIDAI** — atsidėję puoselėja lietuvišką kultūrą, buria aplink save mūsų mokslininkus, rašytojus, menininkus.

• **AIDU** per metus išcina 10 numerių, kiekvienas 48 puslapių. Jie prilygsta gražiai lietuviškai knygai.

• **AIDAI** metams kaštuoja tik 5 dol.

• **AIDUS** redaguoja A. Vaičiulaitis. Redakcijos nariai: T. L. Andriekus, J. Girnius, A. Nyka-Nyliūnas.

Naujas numeris

Juozas Brazaitis — Dinamiškasis asmuo mūsų visuome-nėje (prof. K. Pakštis); Jurgio Blekaičio eilės; Antanas Maceina — Petro regėjimas arba Bažnyčia ir moderni-sis pasaulis; Antano Vaičiulaičio novelė; V. K. Jonynas— Adomas Galdikas ir jo kūryba; Karl Sandburgo eilės; Zenonas Ivinskis — Lietuvių kalba viešajame Lietuvos 16-17 amž. gyvenime. Kūrybos pasaulyje A. Vaičiulaitis rašo apie "Literatūros lankus"; J. Vakarėis recenzuoja "Šventąja Inga"; Pr. Skardžius — Gimtoji Kalba; L. A. Hilaire Belloc; prel. L. Tulaba — Prel. A. Briška ir šv. Kazimiero kolegija Romoje; A. Bendricius — Apie geolo-ginius tyrinėjimus ir rudąją anglį Lietuvoje; visuomeni-nio gyvenimo ir kiti skyriai.

Adresas:

Redakcijos: Antanas Vaičiulaitis, 85-64 144 St., Jamaica 35, N. Y.

Administracijos: 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

SVETELI, UŽKASK!

Buvo du draugai, sukinkyti kaip du automobilio ratai: kartu bėgo, greita viegas kito sukosi. Kaip dvigubi langai į jiedu saugojo ir visuomenę nuo vėjų. O dabar ėmė ir nusimovė nuo draugystės ašies. Ir kas kaltas? Vištos koja!

Atėjo ruduo, prasidėjo vardinės, sukaktys. Kas suskaitys visas progas, kurios kiekvieną savaitgalį užgrūva. Tiesiog kaip kaime patalkiai! Kiekvieną subatvakarį tik drošk ir seikėk gėrybes, krauk į savo aruodą.

Vienas iš tų draugų tą pačią dieną gavo net tris griausmingus pakvietimus: neužėisi — tai tiesiog Balfu vaju nukentės. O kas norėtų turėti tokį nemalonumą? Vadinasi, buvo sujaudintas patriotizmas pačiuos pamatuos.

Išdrožė planingai, kaip ir visi veiksniai, kurie pagal planą veikia. Vienur, sako, į savo aruodą įkrausiu du colius, kitur colį, pas ašies draugą leisiu daugiau pasismaguriauti — imsiu tris saikus.

Bet vos pravėrė duris pirmam vizitui, kaip gavo per keturius colius užkasti ir išgerti. Antroje vietoje iš to svetinumo net duris užrakino, kad nepabėgtų. Kad pradėjo raginti, tai rodos, su kiekvienu kašniu šeiminkui šimtą dolerių duotum.

Atsidūręs pas ašies draugą, norėjo atspūsti, bet į lėkštę įkrovė jam visą vištos koją, specialiai pačios šeiminkės virtą, saugotą. Šis pakrapštė šakute ir atsakė. Prasidėjo tiesiog Jungtinių Tautų derybos. Šeiminkė kad užstaiga Jerikono triūbom, kad jis niekina jos vaišingumą. Taip ir lūžo draugystės ašis.

Tikrai kalta ta per daug gera vištos koja, kuri neleidžia laisvai svečiuotis: krauna tavo lėkštėn ko nori ir ko nenori.

VEIKĖJAS

Ko, ko, bet visuomenės veikėjų turime apšči, tiesiog legioni maršruoja. Susipažinau su jais. Mat, noriu ir aš veikti.

Pats pirmasis priklauso ke liom organizacijom. Per kiekvieną susirinkimą matysi į už stalo prieš publiką. Susipažinau ir su jo veikla. Kas vakaras po darbo, kai atspūčia, jis griebiasi to veikimo. Išsitraukia adresų knygutę ir suka savo automobilį į nužiūrėtą numerį. Reikia, mat, bičiuliautis, būti populiariam, kad vėl išrinktų į valdybas.

Bet primink, kad šauksime posėdį, tuoj pasipūsi: esu baisiai užimtas, priklausau daugeliui draugijų, kiekvieną vakarą tenka vis posėdžiauti. Negaliu persiplėsti. Tikrai sunku visur į visus nugėrimus, suspėti!

Zv. BePastogis

Sekmingas vaju Brocktone

Balfu 72 skyrius dėkoja ir prašo

Balfu 72 skyriaus rengta spalio 2-3 d. viešoji rinkliava Brocktone, davė likusių Europoje tremtinių šalpos reikalams \$2.461.54. Surinkti pinigai pasiūti Balfu Centru, kad šis panaudotų juos pagal numatytą tikslą.

Rinkliavos rezultatai būtų buvę žymiai geresni, jei būtų turėję daugiau rinkėjų. Tačiau jų tebuvo 57, daugiausiai vaikai. Jie atliko savo pareigą puikiai, parodydami didelį jautrumą pagalbos reikalingiems lietuviams. Kai kurie jų surinko žavėtinas sumas ir tapo pavyzdžiu, kaip tokiais atvejais reikia dirbti.

Džiugu, kad šį kartą rinkliavai pritarimą rodė visi, į kuriuos buvo kreiptasi, neskaitant atskirų asmenų, galėjusių būti rinkėjais.

Adv. L. Tamulevičius padėjo daug pastangų parūpinant rinkliavinį leidimą. Klebonas skelbė rinkliavą per parapijos biuletenį, leido naudotis parapijos patalpomis, parapijos mokyklos vedėja skatino vaikus būti rinkėjais ir sudarė sąrašą sutikusiujų, vietos biznierių paskyrė dovanas šešiams daugiausia surinkusiems vaikams, skyriaus nariai sąžiningai dirbo, organizuodami rinkliavą ir išveždami rinkėjus. Dieve, duok, kad šioji rinkliava būtų pradžia tolimosio darnaus darbo tiek šalpos organizavime, tiek lietuvių palankumo srityje, tiek Lietuvos laisvimo darbe.

Prie dovanų nupirkimo pri-

sidėjo šie biznierių: V. Zinkevičius, P. Kodis, Dugey's Package Store, J. Samulis, Sawtell Market — O. Cesnienė, Montello Baking Co. — M. Volentukevičius, K. Jurgeliūnas, Vine Market — L. Reivydas, o taip pat skyriaus pirm. J. Samsonas ir sekret. A. Barulis.

Pirmąsias dvi dovanas sudarė du foto aparatai, kuriuos laimėjo: L. Baškauskaitė, surinkusi \$32.07, ir K. Bliūdininkas, surinkęs \$26.01. Antromis dovanomis buvo du laikrodžiai, tekė J. Adomkevičiūtei, surinkusiai \$26.56, ir R. Ramanauskui, surinkusiam \$22.83. Trečiomis dovanomis ėjo lietuviškos knygos, kurių spalio "Gatvės berniuko nuotykius" gavo V. Grybauskas, surinkęs \$21.43, o V. Augustino albumas "Our Country Lithuania" įteiktas Judy Gour, amerikoniukei, surinkusiai \$19.44.

Visiems, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo prie rinkliavos pravedimo, nuosirdžiai dėkojame. Dar didesnę padėką jiems jaus tie vargšai seneliai, ligonys ir vaikai, kuriems teks tos rinkliavos vaisiais naudotis.

Tačiau viešosios rinkliavos sutikimu ir apyskaitos pateikimu mūsų darbas nesibaigia. Šių metų rinkliava Balfu naujai tėsisi ligi Naujų Metų. Kviečiame visus tautiečius, o ypač tuos, kurie dėl vienu ar kitu priežasčių negalėjo savo darbu paremti viešosios rinkliavos, įteikti savo piniginę auką į židninkui M. Gofensui arba sekretoriui A. Baruliui. Paaukotoji Balfui suma išsimama iš pajamų mokesčio. Nelaukime

asmeniško paraginimo ar kreipimosi ir įteikime savo aukas nurodytiems asmenims. Kas duoda neprašomas, tas duoda dvigubai.

Ta pačia proga primename, kad dar nėra baigtas narių vaju. Kiekvienas lietuvis turėtų laikyti savo garbę ir pareigą būti Balfu nariu. Nario mokeskis tik vienas dol. metams. Rašykite pas skyriaus valdybos narius.

Nuo spalio 19 d. skyrius yra paskelbęs rūbų - avalynės rinkliavą. Rūbai ir avalynė priimama pas St. Strumskį, 107 Ames St. kiekvieną dieną. Peržiūrėkime savo turimus rūbus, o tikrai rasime šį bei tą paaukoti vargšams, kurie su baimė laukia žiemos. Tik aukokime tokius rūbus ir avalynę, kuriuos dar galima dėvėti. Jei kas į nurodytą vietą pristatyti negali, teskambina M. Gofensui Tel. 9078-J, arba S. Mercienai tel. 8-1222-J.

Balfu 72 skyriaus Valdyba

MRS. BELLADONNA VILLINES, advokatė iš Chicago, gavo leidimą praktikuoti prie Vyriausiojo Teismo Washington. Jaunai moterai tai pirmas leidimas.

"KAZIMIERINĖ DABAR NUOSTABIAI GROJA"

Spalio 18 dieną, 3 val. p.p. šv. Kazimiero bažnyčioje Pittsburghe buvo rėta ir ypatinga šventė: buvo šventinami nauji vargonai. Ir ne bet kokie — vieni iš geriausių ir moderniausių visoje Pittsburgho vyskupijoje! Tokių vargonų vyskupijoje tėra tik treji.

Visai suprantama, jog šiai didelei parapiinei šventei buvo tinkamai pasiruošta ir sudaryta graži, įspūdinga iškilnių programa, kurią parūpino nenulstamas parapijos klebonas Kazimieras kun. M. J. Kazėnas su savo uoliu vikaru kun. W. Karaveckiu ir su vargonininku K. Baziu.

Iškilnės prasidėjo procesija į naujuosius vargonus, kuriuos pašventino katedros klebonas Mons. A. J. Pauley, asistuojamas kun. J. Skripkaus ir

perdavimas per garsiakalbį.

Antroje dalyje lietuvius atstovavo solistė Sofija Adomaitienė iš Chicago, gana lygiai maloniai padainavusi St. Šimkaus ir A. Kačanausko dainas. Publika ją iškvietė dar bisui.

Koncertą užbaigė latvių choras, vadovaujamas Banderso, sudainuodamas 3 gana sudėtingas latvių dainas. Choras nedidelis, gan silpni vyrų balsai, tačiau bendras sąskambis geras.

Visiems akompanavo latvė Dunais.

Kai estai ir latviai saviškius apdovanojo gėlėmis, lietuviai paliko ar tai "biedni", ar taip jau nemylj savo menininkų, kad gvazdikėlio pagailėta. Girdėjo šį nusiskundimą kavutės metu. O kavos su užkandžiais gavo visi koncerto klausytojai.

P. Natas

A. Sušinsko. Po to — bažnytinis koncertas ir pamokslai. Paul Koch, katedros vargonininkas ir chorvedys, pagrojo 3 parinktus bažnytinės muzikos dalykus, o šv. Kazimiero vyrų choras, K. Bazio vadovaujamas, pritariant dailiųjų balsų vargonams, sugiedojo 3 giesmes. Kun. A. Sušinskas, Visų šventųjų parapijos vikaras, Et-noje, pasakė pamokslą lietuviškai, išskeldamas vargonų reikšmę bažnytiniame ir religiniame žmogaus gyvenime, o taip pat pabrėždamas ir klebono kun. M. Kazėno nuopelnus besirūpinant įsigyti šiuos vargonus.

Vėl Paul Koch sugrojo 4 muzikinius dalykus ir Mons. A. J. Pauley pasakė pamokslą angliškai, pasidžiaugdamas šia gražiąja proga. Tada klebonas kun. M. Kazėnas padėjo visiems betkuo prisidėjusiems prie šio didžiojo įvykio.

Pagaliam klebonas kun. E. Wassel, asistuojamas kun. J. Skripkaus ir kun. A. Sušinsko, suteikė susirinkusiems palaiminimą šv. Sakramentu.

Tuo buvo baigta bažnytinė dalis, užtrukusi beveik 2 valandas.

Bažnytinėse iškilnėse dalyvavo daug žmonių, tarp kurių matėsi miesto majoras D. Lawrence ir prof. K. Pakštas.

Po šių iškilnių — vakarieni parapijos mokyklos salėje. Čia kalbėjo majoras D. Lawrence, Mons. A. J. Pauley, Paul Koch, plačiai nušviesdamas šiu naujųjų vargonų vertę ir gerumą; ir pats parapijos klebonas kun. M. Kazėnas, dar kartą visiems už viską padėkodamas.

Vargonai kaštavo apie 11,000 dolerių. Apie 2,200 dolerių suaukojo parapiečiai, o likusią sumą padengė Socialinis Parapijos Klubas. Vargonų įren-

gimas truko apie 33 mėnesius. Juos statė Pittsburgho "Organ Service Company" prižiūrint katedros vargonininkui Paul Koch, kuris kartu yra vargonų inžinierius architektas.

Dabar "Kazimierinė nuostabiai groja". Vargonų balsai yra tikrai didingi. Šv. Kazimiero parapija Pittsburghe su savo klebonu kun. M. Kazėnu gali jais ne juokais didžiūotis!

—fis—

Help wanted Female

MOTERYS

5 ASSEMBLERS

atlikti lengvus MONTAVIMO DARBUS, kaip tai:

operuojant suspausto oro prietaisais sukti vinis, lengvas pakavimas ir kt.

Teikiama daug kompanijos beneficijų. Patogus privažiavimas.

Kreiptis asmeniškai į įstai-gą:

Mall Tool Co.

7774 South Chicago Ave.

Help Wanted Male

DOUGLAS FURNITURE CORP.

Has immediate openings for

PRODUCTION LINE INSPECTOR

Some experience desired — will train further
Steady employment — Good wages
Automatic increases — Overtime available
Hospitalization and Insurance
Paid Vacations and Holidays

See MR. GREEN — Reliance 5-0500

5555 WEST 65th STREET

Help Wanted

COMPTOMETER OPERATORS STENOGRAPHER ACCOUNTS RECEIVABLE CLERK

Experienced or will train
Excellent working conditions
Permanent positions
5-day week
Good starting salary plus many employee benefits
Elevated, Bus and Surface Lines practically to door

Apply
AVILDSSEN TOOL & MACHINE, INC.
322 S. Green St.

WAREHOUSE MEN

NOT OVER 50 YEARS OF AGE
Some experience desirable. Preference in paper industry. Guaranteed 52 week work per year. Five day week. One and one half over 40 hours. Excellent starting rate. Union scale. Free hospitalization. Surgical expenses, and life insurance. Paid holidays and vacations.

Call or see Mr. Luedtke, Wabash 2-2525
8:30 to 5:00 P.M. Saturday until 12:00 Noon.

CARPENTER PAPER CO.

723 SOUTH WELLS — 1st FLOOR

Lietuvos Vyčių Radijo Programa

Transliuoja iš stiprios radijo stoties WLOA, 1550 kilocycles
KIEKVIENA SEKMADIENI — nuo 1:30 iki 2:00 val. Jei norite šioje radijo programoje skelbtis, kreipkitės adresu:
KNIGHTS OF LITHUANIA W7 OA
BRADDOCK, PA.

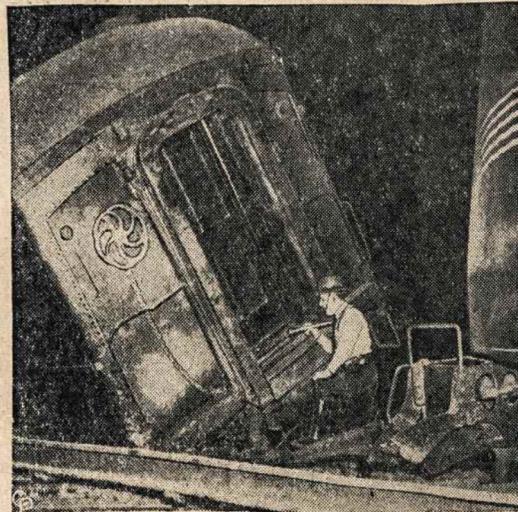
Įdomiausia knyga spalio mėnesiui yra apie Marijos apsireiškimus Fatimoje 1917 m.

MARIJA KALBA PASAULIUI

ŠI KNYGA IŠVERSTA NET I 7 KALBAS,
264 psl., 18 paveikslų, kaina 2 dol.

Užsakymus siųsti:

DARBININKAS arba FATIMOS KNYGA
680 Bushwick Ave. 122 Canton St.
Brooklyn 21, N. Y. Stoughton, Mass.

VAGONAS nuėjo nuo bėgių ties Bristol, Pa., kai garvežys užsoko ant sunkvežimio. Sužeistas tik vienas žmogus.

SPORTAS

SPORTAS PASAULYJE

Viena iš geriausių Austrijos futbolo komandų — Vienos Rapid — buvo nuvykusi į Maskvą, kur Dynamo stadijone sužaidė su Maskvos Dynamo klubo komanda.

— Garsioji Maureen Connolly laimėjo Pan American teniso turnyro moterų grupės pirmąją vietą. Finale ji nugalėjo Shirley Fry per 2 setus.

— Anglijoje šiomis dienomis buvo bandyta prarasti moterų komandines varžybas lauko hokejy šakoje. Airijos nugalėjo Indijos atstoves 7:1 ir tuo būdu buvo vienintelė komanda, kuri nepralaimėjo nei vienu rungtynių.

— Anglijos rinktinė kvalifikavimosi varžybose dėl pasaulinio meistro vardo nugalėjo Valijos rinktinę 4:1. Po puslaidžio dėl susižeidimo iš aikštės išėjus garsiam Valijos gynikui Sherwood, anglai per 3 minutes pasiekė 3 įvarčius ir laimėjo rungtynes, kurias stebėjo apie 60.000 žiūrovų.

— Prancūzijos futbolo rinktinė, nuvykusi į Jugoslaviją, tarpvalstybinės rungtynes pralaimėjo santykiu 1:4.

— Gene Hinrichsen iš Eagle-Grove-Iowa amerikiečių fut-

PLAUKIKĖ PER SASIAURIUS. Amerikietė Florence Chadwick grįžo iš New Yorka, perplaukusi Lamanšo, Gibraltaro, Dardanelių ir Bosforo siaurais. Ja sveikina sutikusi jos motina. Plaukikė pasakė: "Dabar jau plaukiu per melės vandenį."

bolo žaidimo metu buvo sužeistas ir už kelių valandų mirė. Tai 6-tas jaunuolis, kuris šiais metais mirė nuo susižeidimo per minėtos sporto šakos varžybas.

— Willie Shoemaker šiomis dienomis laimėjo 391-tą kartą pirmą vietą arklių lenktynėse per vienerius metus. Tai naujas pasaulio rekordas. Jis pradėjo joti 1949 m. ir iki šiol iš 6,569 lenktynių yra laimėjęs 1.571. Jo joti arkliai savininkams laimėjo 5.208.901 dol. Vien šiais metais jis laimėjo apie 1,5 mil. dol. šis 22 metų jaunuolis, kuris sveria tik 96 svarus, dabar turi progos pasiekti naują pasaulinį rekordą, nes kiekvienas jo laimėjimas automatiškai reiškia rekordą. Reikia matyti, kad jis per šiuos laimės dar apie 50 lenktynių.

Ta pačia proga įdomu pastebėti, kad garbė ir sporto pasaulyje neilgai žmogų džiugina. Štai praėjusiais metais To-

LIETUVIŲ ORGANIZACIJŲ ŽINIAI

Kai kurios organizacijos kreipėsi į Alto Centrą teiraudamosios dėl formos mandatu, kuriais turi būti aprūpinti delegatai į visuotinį Amerikos lietuvių kongresą lapkričio 27 ir 28 d.d. Chicagoje. Šiuo pranešama:

- 1) Kongresui specialių mandatu formuluojamų nėra pagaminta;
2) organizacijos mandatus gali surašyti ranka arba mašinėle;
3) mandatuose nurodyti: delegato (ar delegatų) vardą, pavardę ir adresą; atstovaujamos organizacijos pavadinimą, adresą ir narių skaičių;
4) mandatai turi būti pasirašyti organizacijos vadovybės pareigūnų, pavyzdžiui, pirmninko ir sekretoriaus;

5) vieną mandato kopiją pasiųsti Alto Centriui (Lithuanian American Council, Inc., 1739 So. Holsted St., Chicago 8, Ill.). Kongreso rengėjams tai padės dalį registracijos iš anksto atlikti.

Be to, pranešame, kad Morrisono viešbutis pažadėjo aprūpinti delegatus ir svečius kambariais, jei rezervacijos bus iš anksto padarytos. Alto Centras visoms kolonijoms išsiuntinėjo specialias korteles, skirtas tokioms rezervacijoms padaryti. Korteles apmokėtos pašto mokesčiu, ir jose yra informacijų, kokių kambarių

ny DeSpirito visais galimais būdais bandė pasiekti tuometinį pasaulinį rekordą (388 laimėjimai). Jis skrido į Havaną, į Floridą, kad tik galėtų rasti progos joti lenktynėse. Jo noras pasiekti rekordą tapo azzartišku užsiėmimu, kad jį neteko laikinai diskvalifikuoti už neleistiną rekordą, laimėdamas 390 lenktynių. Tačiau šiandien jo rekordas jau tik istorinis dalykas, nors jaunuolis visais galimais ir negalimais būdais siekė to rekordą. P. V.

viešbutis turi, ir kokios jų kainos. Norintieji jomis pasinaudoti lai kreipiasi į vietos Alto skyrius ar draugijų komitetus ar rašo Alto Centriui Chicagoje.

Tačiau ir be šių kortelių rezervacijos galima padaryti laišku (adresuojamu: Morrison Hotel, Madison & Clark Sts., Chicago 2, Ill.) arba telefonu (FRanklin 2-9600), nurodant atvykimo datas (eventualiai ir valandas) ir pageidaujamo kambario kainą. Šitai reikia atlikti nedelsiant.

"Kas norėtų Chicagoje apsisėdėti privačiai, pas lietuvius, bet neturi čia pažįstamų, nedelsdami terašo Alto Centriui, kuris suteiks pagalbą.

Alto Sekretoriatas

NORI GĖROS KNYGOS,

isigyk

D. PILLOS

SIELA UŽ SIELĄ

kuri "nėra autorius vaizduotės kūrinys, bet iš realaus gyvenimo paimtas įvykių atspindėjimas, ryškus dvasios vaizdas daugelio jaunų sielų, su kuriomis kiekvienam mūsų dažnai tenka susitikti", rašo vertėjas

KUN. A. SABALIAUSKAS 304 p. Kaina \$2.00

Užsakymus siųsti:

DARBININKAS

680 Bushwick Ave. Brooklyn 21, N. Y.

GALIMA GAUTI ŠIŲ KNYGŲ Darbininko administracijoje

Table listing books for sale with prices, including 'RELIGIJA IR FILOSOFIJA', 'LIETUVOS ISTORIJA IR GEOGRAFIJA', 'BELETRISTIKA', 'POEZIJA', and 'VAIKŲ LITERATŪRA'.

Užsakykite "Eglutę" adresu: Eglutė, RFD 2, Putnam, Conn. "DARBININKAS", 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Margojo pasaulio margosios žinios

"Tu esi žiaurus," verkšlena ji. "Tu visai nesirūpini mano dvasios gyvenimu." Jis: "Bet, susimildama, aš gi tam neturiu laiko. Aš turiu visą laiką dirbti, kad aprūpinačiau tavo kūno gyvenimą."

Buvo patikrinta, kaip poteriai išversti į negrų kalbą Libėrijoje. Pasirodė, kad posakis: "ir nevesk mus į pagundą" negrų kalba vertime reiškia maždaug taip: "ir nesučiupk mūsų, jei mes nusidedam."

Arabas iš kalnų nusileido į miestą su visais miesto patogumais. Jis žavėjosi viešbuty elektriniu švietimu, švilpian-

čiai keltuvas, bet labiausiai paslaptingas jam atrodė telefonas. "Ar tikrai galiu gauti viską, ko tik paprašysiu per šitą ragelį?" su smalsumu klausia jis savo palydovą, kuris jam viską aiškina. Kai tas patvirtina, vėl klausia: "Ar galčiau ir tokius batų, kaip tamsta nešioji?". Kai ir tas buvo patvirtina, svečias atsargiai paima telefono ragelį ir prilenkia prie jo ausį. Staiga nustebęs, išmeta jį iš rankų: "O Allache, dar nespėjau pasisakyti, kad noriu batų, o iš ten jau atsiliepė, kokio numerio noriu."

Karalių likimas

Artistas Saša Guitry automobilu važiuo su savo tėvu, taip pat artistu, Paryžiaus gatvėmis. Susigrūdime mašina turėjo sustoti. Publika juos pažino, pradėjo mojuoti rankom ir entuziastingai šūkauti: "Valio, Paryžiaus karaliai". Patenkinti artistai dėkojo, rankom mojuodami, ir važiuo toliau. Ties kita gatve užkliudė jie sunkvežimio sparną. Sunkvežimio šoferis, iškišęs galvą, šūktelėjo: "Prakeikti idiotai!". Saša pažiūrėjo į tėvą ir nužemintai pratarė: "Vadinasi, nuvainikavo."

220 invalidų tremtyje laukia tavo aukos. Ar jau aukojai? Nepamiršk skurde likusiųjų — aukok tremtiniais šio vaizaus metu. 2,000 mažųjų tremtinių laukia tavo aukos. Ar jau paaukojai?

Užsakykite "Eglutę" adresu: Eglutė, RFD 2, Putnam, Conn.

BOB HOGUE, 17 metų, iš Marietta kolegijos (Ohio), yra 6 pėdų ir 4 inčų aukščio, ir sveria 305 svarus. Sakoma, jis aukščiausias futbolo žaidėjas. Tarp kojų stovi 2 m. berniukas.

Nedelsdamas isigyk

"LIETUVOS ARCHYVA"

(BOLŠEVIZMO METAI)

Knyga vaizdžiai piešia originalius dokumentais komunizmo smurtą ir lietuvių kančias. Neįkainojamos vertės ir pirmoji tos rūšies knyga Amerikos spaudoje. Knyga turi 428 puslapius. Kaina—\$3.00. Šią atkarpą pasiųskit kartu su 3.00 dol. šiuo antraštu:

"DARBININKAS",

680 BUSHWICK AVE. BROOKLYN 21, N. Y.

Malonėkit prisųsti... egz. "LIETUVIŲ ARCHYVO" sekančiu adresu: Vardas... Pavardė... Adresas... PS. Pinigus, sumoje... siunčiu laiške.

Stephen Bredes, Jr.

ADVOKATAS 37 Sheridan Ave., Brooklyn 8, N. Y. Tel. APplegate 7-7083

Help Wanted Female

SLAUGES REIKALINGOS bendram darbui ir "O. R. SCRUB NURSE". 8 darbo valandos ir 5 dien. savaitėje. Privatinė ligoninė. Tel.: TE 8-8200

PRIEMEJA - MOGLIUOTOJA, reikalinga skalbyklai, prityrusi. Nuolatinis darbas. Kreiptis: ULster 4-1600 Mrs. Beckman

EMPLOY AGENCIES

NAMŲ RUOŠOS DARBAMS SIŪLOMI ŠIE PUIKŲ DARBAI

VIREJOS - KAMBARINĖS PRIEMEJOS - BENDROS NAMŲ DARBININKĖS SLAUGĖS - VAIKŲ PRIZIŪRĖTOJOS

Gerus darbus gali gauti Namų prižiūrėtojai - Sodininkai Šoferiai - Vyrai įvairiems namų darbams

VEDUSIŲJŲ POROS labai reikalingos visiems namų darbams.

Mūsų klientūra yra geriausia Teirautis visą savaitę.

UNITED EMPLOYMENT AGENCY 7 East 59th St. N. Y. C.

kultūros žurnalą "Aidai" Skaityk ir platink

SCHOLES BAKING, Inc.

V. Lukas - Vedėjas 532 Grand St., Brooklyn, N. Y. Tel. EVergreen 4-8802 Lietuviška duona — geriausia duona, Mes kepame duonas, pyragus ir pyragėlius pagal visų skonį. Turtal, ypatingai visų vestuvėms, krikštynoms ir kitokioms iškilmingoms progoms. Užsakymai išpildomi kogeriausiai. Išvežiojame į krautus ir privačius namus.

Lithuanian Furniture Co.

MOVERS - SO 8-4618

INSURED and BONDED Local and Long Distance Mover SO. BOSTON, MASS. 326-328 W. Broadway

ISPANIŠKAS DZINGELIS

Kveplančio Dzingelio šaknis turi padavimų nuo senovės, kad Dzingelis buvo vartojamas nuo išputimo, dusinimo troškulių, neatgavimo kvapo, nuomario, paralyžiaus, dieglių ir skausmų mėnesinių; uždegus kveplančio Dzingelio šaknis yra gerai aprūkyti lignon kambari ir patį lignon suskutus šaknis darytis arbata ir gerti, sutrynus šaknis maišyti į tabaką — rūkysi ir džiaugiesi majoniu kvepėjimu. Svaras Dzingelio \$3.00; kvoteris svaro \$1.00.

ALEXANDER'S CO.

414 BROADWAY SOUTH BOSTON 27, MASS

Skaitykite ir platinkite "Šv. Pranciškaus Varpelį"!

JOHN DERUHA, M. D.

Inkstų, pūslės, odos, kraujo, vidurių ir kitų ligų gydytojas Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9 Moksliu baigęs Europoje

128 E. 8th STREET NEW YORK CITY

Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

Tel. EVergreen 6-5181

KARL EHMER — PORK STORES

Geros rūšies įvairios mėsos, paukštiena, dešros, kumpiai ir kiti maisto produktai šiose krautuose:

Table listing pork stores with addresses: 69-38 Myrtle Ave., 136-59 Roosevelt Avenue, 68-38 Forest Avenue, 60-04 Woodside Avenue.

19 West Post Road White Plains, N. Y. MAIN STORE 6202-10 MYRTLE AVE. GLENDALE 27, N. Y.

PARDUODAM NAMUS

Turime gerų namų pardavimui—Woodhaven, Richmond Hill ir kitose apylinkėse. Taipgi išnuomojame kambarius ir patarnaujame visokios apdraudos (insurance) reikaluose — greitai ir gerai.

J. P. MACHULIS

REAL ESTATE & INSURANCE

8656 85th Street, Woodhaven 21, N. Y. Tel. Virginia 7-1896

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

Kabaretas

VYT. BELECKAS, savininkas

Baras, SALĖ vestuvėms, parengimams, susirinkimams, etc.

1832 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y. Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewood

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
APJUNGES
AMERIKA, LYS ORGANIZACIJOS IR LIETUVIŲ ŽINIAS
680 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK

NEW YORKO NAUJIENOS

Kristaus Karaliaus minėjimas,

surengrtas Kat. Federacijos New Yorko skyriaus, įvyko sekmadienį, spalio 25 d., 3:30 v. p.p. Apreiškimo parapijos salėje. Minėjimą pradėjo St. Lukas, Federacijos skyriaus pirmininkas, paskaitą skaitė kun. Jonas Petrėnas. Gaila, kad publikos atsilankė mažoka.

Prof. K. Pakštas

savaitei buvo atskridęs į New Yorką. Čia dalyvavo Vidurio Europos Krikščionių Demokratų Komiteto posėdyje ir spalio 26 d. kalbėjo Beegman Tower viešbutyje surengtame pobūvyje. Pobūvij rengė tas pats Vidurio Europos Krikščionių Demokratų Komitetas Jungtinių Tautų delegatams. Jo metu delegatai buvo painformuoti apie priverčiamas darbo stovyklas kraštuose už geležinės uždangos, duota jiems literatūros. Jungtinių Tautų delegacijos narių buvo apie 30 iš 13-15 tautų.

Lietuviai dailininkai,

gyveną New Yorke ir sudarą savo sąjungą, sekmadienį, spalio 25 d., tuoj po 11 val. p.maldų Apreiškimo par. salėje buvo susiję ir aptarė rengiamos parodos reikalus. Paroda numatoma surengti advento metu toje pačioje Apreiškimo parapijos salėje.

Dr. Kęstutis Valiūnas,

prekybininkas, praeitą savaitę išskrido į Europą, kur

išbus apie du mėnesius. Prekybos reikalais lankysis visuose Europos kraštuose.

Juozui Garšvai,

laidojimo direktoriui, sulaukus, 70 metų ir 40 metų veikus biznyje, New Yorko. Lietuvių Prekybos Butas ruošia pagerimą lapkričio 15 d. 5 val. vak. Grand Ball Room, Hotel New Yorker. Dalyvavimas — 6 doleriai vienam asmeniui.

Naujas būrelis

Vasario 16 gimnazijai remti suorganizuotas Julijos Kunigienės iniciatyva. Jom priklauso brooklyniskiai: Dr. kun. St. Valiušaitis, kun. J. Paransevičius, kun. J. Petrėnas, B. Ašbergienė, V. Aviža, C. Baliūnas, inž. J. Ivašauskas, J. Laugalienė, R. Liogytė, Dr. H. Lukaševičius, A. Ruokytė, G. Stancėaitis, A. Styra, R. Vaitkevičiūtė, I. Vakselienė ir A. Zikarienė. Būrelio reikalų tvarkytojai yra Julija Kunigienė — 289 Vermont St., Brooklyn 7, N. Y.

Akademių dėmesiai

Š. m. spalio 31 d., šeštadienį, Baltic Freedom House patalpoje, 131 E. 70 St., NYC, šaukiamas Baltų Studentų Federacijos Steigiamasis Kongresas. Jo darbotvarkėje:

11 val. r. — iškilmingoji dalis.

12 val. — pietų pertrauka.

1-5 val. v. — BSF delegatų organizacinis posėdis.

Studentija ir svečiai iš visuomenės tarpo kviečiami šiame tarptautiniame akademių kongrese dalyvauti.

BSF Organizacinis Komitetas

LIETUVOS FILMOS

bus rodomos sekmadienį, lapkričio 1 d., Kasmočiaus salėje, 89 Steamboat Rd., Great Neck, L. I. N. Y. Filmos yra spalvotos, rodomos apie pus-trečios valandos, programa ilga ir turininga. Bus rodoma Lietuvos provincijos ir miestų vaizdai ir gyvenimas. Priede bus vaizdų iš Amerikos lietuvių gyvenimo ir jų veiklos.

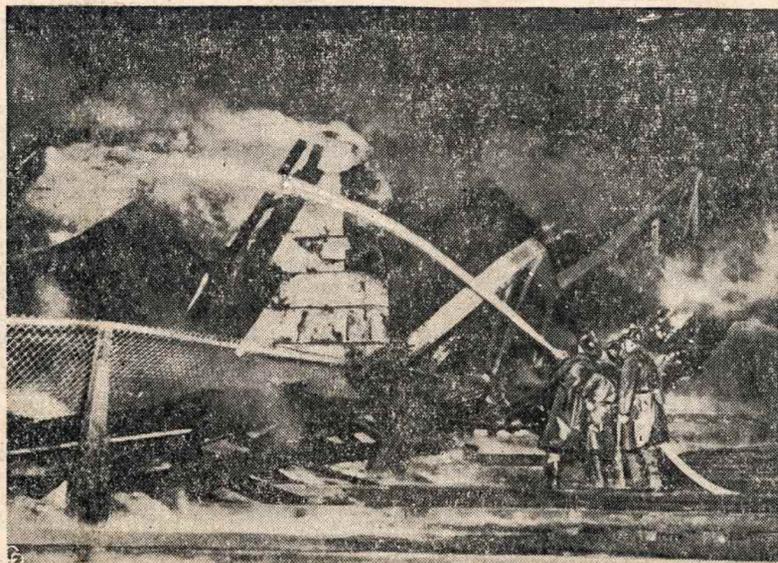
IŠVYKO Į KARIUMENĖ

Šeštadienį, spalio mėn. 17 d. Brooklyno Angelių Karalienės parapijos salėje ateitininkai su-roošė išvykstantiems į kariu-menę ateitininkams K. Krinickui ir K. Simonavičiui išleis-tuves. Į išleis-tuves trumpam bu-vo atvykę Kun. A. Račkauskas ir Kun. V. Dabušis ir pasakė atsiveikimo kalbas, linkė-dami nenutolti nuo ateitinin-kiškų principų ir išlikti gerais katalikais. Kun. V. Dabušis į-teikė abiem po maldaknygę. Kalbėjo dar studentų at-ky centro valdybos pirmininkas K. Kudžma, linkėdamas išlai-kyti gerą lietuvių vardą sve-timųjų tarpe. Jiems buvo įteik-ta ir daugiau dovanų. Išleis-tuvėse dalyvavo būrys studen-tų at-ky ir vyresnieji mosklei-čiai at-kai. Buvo dar vaišių stalas, dainos ir šokiai.

Ar jau aukavai tremtiniais šio vėjaus metu?

Vakar dienos tremtinių, nepamiršk savo vargo brolių tebeskurstančių tremtyje.

610 senelių skursta tremties lageriuose — palengvink jų senatvės dienas — aukok šio vėjaus metu.

BOSTONE gaisras sunaikino Dover Street tiltą. Gaisras sulaukė daugiau kaip 200.000 automobilių. Tai, sako, buvęs pats blogiausias "kamštis" visoje miesto istorijoje.

Viduramžių tyla ant New Yorko kalvos

New Yorkas dar ne senas miestas. Šiemet jis švenčia 300 metų sukaktį. Kai jis kūrėsi Manhattan saloje, Europoje tuo metu jau buvo nuėję amžių amžiai, išauginę įvairias kultūras.

Išaugęs ir praturtėjęs New Yorkas norėjo tartum pailginti savo amžių — įsikverbti taip pat į viduramžius. Be jų negali būti miesto su istoriniu charakteriu. Taip ir pasistatė sau New Yorkas ant Hudsono upės kranto gražų vienuolyną — būdingiausią viduramžių pastatą. Jis vadinamas "The Cloisters". Nepakvietė ten senų vienuolių, kad, jie perrašintų pergamentus, atgalotų ir melstųsi už miestą. Vienuolyną padarė muziejumi.

Tylos salė triukšme

Kai patenkį į šią kalvą iš triukšmingų gatvių pasidaro taip ramu ir vieniša. Čia daug medžių, dabar byrančių lapų ir daug auksinės saulės. Atsisėdęs ant suolo, ilgės ir mąstai. Vienoje pusėje Hudsonas neša laivus, kitoje — miestas skuba. O čia viskas sustoję ramybei ir poilsui. Prieš tave senieji amžiai, nebeturį kur skubėti.

Ziūrėdamas į vienuolyno bokštą, sienas, išlenktus langus — prisimeni Europoje matytus vienuolynus, sustojusius ant kalnelių Vokietijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Ispanijoje. Tartum girdi sunkius jų varpus, vienuolių maldas. Galvoji: kas perkėlė šią tylą į triukšmingą miestą?

Vienuolyną pastatė iš šio krašto akmenų. Planai padaryti pagal keliolika Prancūzijos ir Ispanijos vienuolynų pavyzdį. Iš kiekvieno senesnio vienuolyno paimta būdingesnis architektūros bruožas ir čia iškaltas akmenyje. Viskas atlikta didžiuliu stropumu, parinkta net akmens spalva, kiekviena plyta iškalta pagal senus pavyzdžius.

Tvirtyto fikėjimo kūriniai.

Vidun patekęs, eini iš salės į salę, iš kiemo į kiemą ir randi didelius turtus — visą viduramžių kultūrą. Didžiausias dėmesys čia sutelktas bažnyčiai ir vienuolynui. Čia rasi iš medžio išdrožintus, iš marmuro iškaltus altorius. Nustebins tave, kaip galėjo sustatyti tiek statulėlių, išpuošti. Languose spalvoti vitražai, sienose pavėslai, kilimai. Zakristijose visi bažnytiniai rakandai: taurės, ampulės, arnotai. Ir kaip jie iškalti, išsiuvinėti.

Rasi didelės sales, kur stovės vien tik skulptūros. Senos jos, net sukimgrauzėje; vienai trūksta rankos, kitai kojos, bet vistiek jos turi savitą veidą, matai praėjusių menininkų didelę jėgą. Regėsi apt sienos milžiniškus kilimus. Ir kas audė, kas rinko spalvas, kas darė piešinius šiom medžiok-

lėm? Greta gėrėsies senovišku stalu, spinta, kėde. Ir ten visur buvo darbšti meisterio ranka.

Požemiuose pamatysi ir karalių, vienuolių, kunigaikščių, riterių kapus, jų antkapius. Lentoje surašyti jų darbai ir gyvenimas, o, jie patys iškalti iš akmenų.

Ziūrėdamas į šiuos kūrinius, susimąstai: kiek reikėjo laiko ir darbo? Bet visą įveikė anų žmonių tvirtas tikėjimas.

Čia yra muziejus. Tad veltui ieškoti vientisos kokio nors amžiaus kultūros. Kaip avilini, sunėsta, surinkta, kas buvo ainiams laikams būdingusia. Kas yra matęs senuosius Europos vienuolynus ar pilis, gal nieko čia naujo neras, bet visada jį pasitiks maloni nuotaka ir jautkuma.

Visi nusilenkia tylai

Čia lankosi daug žmonių, įvairiausių religijų ir rasių, bet visi nusilenkia krikščioniškai viduramžių kultūrai. Vos patenka vidun, kaip nutyla, nusima skrybėles ir pamažu vaikšto.

Vienam kieme, kur auga obelis, kur aplink sustoję kolonos, visada rasi nemažą žmonių. Jie sėdi, mąsto, dailininkai piešia, fotografai ieško įdomesnių veidų, motyvų. Ten po pietinim valandom per garsia kalbuis atskamba viduramžių muzika. Pradžioje išgirsi katedros varpus, paskui — vienuolyno choralus, giesmes. Ir kaip raminančiai veikia anų amžių muzika! Lyg paguoda plaukia ji ir neša kažkur tolyn į svajonių šalis.

Kiekvienas, kas ten nukeliaus, ras kažko daugiau, negu gatvėje ir paprastam parke.

A. D.

Put Christ in Christmas - With a Nativity Set from

Walsh
CHURCH GOODS
164-01 89th Ave., Jamaica, N. Y.

Jau 12 metų, kai vis klauso

"LIETUVOS Atsiminimų"
RADIO VALANDŲ
kurios yra transliuojamos
SEŠTADIENIAIS
iš New Yorko stoties
WED 1330k-107.5m
DIREKTORIUS
Jokūbas J. STUKA
asistuoja Alf. PETRUTIS
1264 WHITE ST.
HILLSIDE, N. Y.
Tel. WA 6-3325

BOSTONO ŽINIOS

Balfo 17 skyrius pradeda vaju

Šį ketvirtadienį, spalio 29 dieną, 7.30 val. vak. Liet. Piliiečių Klube įvyksta metinis Balfo 17 skyriaus narių susirinkimas, į kurį kviečiami asmenys ir draugijos. Taip pat kviečiami visi, kurie dar ligi šiol nėra įsirašę Balfo nariais.

Balfo bostoniškis skyrius jau yra pradėjęs aukų vaju seneliams, ligoniams ir našlaičiams Europoje sušelpiti. Linkėjime visi pasisekimo ir padėkime atlikti reikalingą darbą.

Enciklopedijos krikštynos

Bostoniškės lietuvių visuomenės komitetas, kuriam vadovauja rašytojas A. Gustaitis, uoliai rengiasi iškilmingai atžymėti Liet. Enciklopedijos pirmojo tomo pasirodymą. Visa programa bus lapkričio 8 d., sekmadienį. Iš ryto bus pašventintos enciklopedijos patalpos. Po pietų So. Boston High School salėje įvyks iškilmingas posėdis ir koncertas. Posėdžio kalbėtojais pakviesti

Prėl. Pr. Juras, adv. K. Kalinauskas, prof. V. Biržiška ir pats leidėjas J. Kapocius.

Meninėj daly pasirodys parapijos choras, ved. muz. J. Kačinsko, ir solistė E. Karde-lienė, atvykusi iš Kanados, buvusi Lietuvos operos solistė. Laukiama ypatingai daug dalyvių iš paties Bostono ir visos N. Anglijos. Bostoniškiai turi garbės būti artimais liudininkais to didelio kultūrinio darbo, kuris yra daromas išleidžiant lietuvišką enciklopediją tuo momentu, kada jau pasirodė pirmasis iš numatytų 20 enciklopedijos tomų.

Šeštadieninės mokyklos mokinių tėvų susirinkimas įvyksta šį penktadienį, spalio 30 d. 7 val. vak. parapijos salėje po bažnyčia. Bus daroma apyskai-ta ir renkamas naujas jų komitetas. Į susirinkimą kviečiami tėvai ir visuomenė.

Sodalietės vyksta į Brocktoną

Lapkričio 8 d. Brocktone įvyksta N. Anglijos lietuvių sodaliečių susikaupimo diena, į kurią vyksta ir bostoniškės sodaliečių. Programoje numatyta 10 val. Mišios ir pamokslas, po to bendras susirinkimas, pietūs ir konferencijos, kurias ves klebonas kun. P. Strakauskas.

Lietuvių Radio Draugijos Programos

J. P. GINKUS, Direktorius
Tuo dienišiais 9:30 val. vak. — WWRL 1600 kc — 5000 w.
GYVUOJA PER 23 METUS
Oro bangomis transliuojami įvairūs visuomenės pranešimai naujienos, muzika.
495 GRAND ST. Tel. EV. 4-9293 BROOKLYN 11, N. Y.
J. P. GINKUS AD JEZAVITAS J VALAKAS
Direktorius Muzikos Dir Pranešimų Dir

Sudegė svarbus tiltas

Dar dėl neišaiškintų priežasčių spalio 21 ir 22 d. naktį užsidegė ir sudegė didelis ir svarbus tiltas iš So. Boston St. So. Boston. Kadangi greta esąs Broadway tiltas taip pat ne-naudojamas, todėl susidarė tikrai nemažų susisiekimo sunkumų. Atrodo, kad dabar bus stengiamasi greitai pataisyti Broadway tiltą, nes anas sudegęs negali būti pataisytas. Dėl gaisro kurį laiką negalėjo eiti ir traukiniai iš South Station, o į Bostoną ateina traukiniai turėjo laukti anapus tilto.

Bostono drabužių pramonė pavojui

Kadangi pravedant naują kelią per Bostoną, norima nugriauti daug namų, kuriuose yra įsikūrusios drabužių siu-vyklos, todėl tos pramonės atstovai kelia klausimą, kad jiems gali tekti iš Bostono išsikelti. Toji pramonė Bostone per metus padaro 200 milijonų dolerių apyvartą.

Spausdina Mesta įspūdžius iš Rusijos

"Boston Globe" jau kuris laikas spausdina buv. ambasadorės Mesta įspūdžius iš Rese-niai darytos kelionės po Rusiją.

Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas So. Bostone įvyks lapkričio 22 d. Minėjimą ruošia A.L. Sąjungos "Ramovė" Bostono skyrius.

Šeiminių galvosūkių, kaip gaminti valgius skaniai ir pigiai, išsispres.

į s i g i j u s

A. DAUGIRDIENĖS

TAUPIOJI VIREJA

151 p. Kaina \$2.00

Gaunama:

DARBININKAS

680 Bushwick Ave.

Brooklyn 21, N.Y.

BARASEVICIUS ir SŪNUS FUNERAL HOME
254 W. Broadway
South Boston, Mass.
JOSEPH BARACEVICIUS
Laidotuvų Direktorius
Tel. South Boston 8-2590

WAITKUS FUNERAL HOME
197 Webster Avenue
Cambridge, Mass.
PRANAS WAITKUS
Laidotuvų direktorius ir balsamuotojas
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šer-menims dykai. Aptarnauja Cam-bridge ir Bostono kolonijas žem-iausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reika'e šaukite: Tel. TR 6-6434

ZALETSKAS FUNERAL HOME
564 EAST BROADWAY
South Boston, Mass.
D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas
Graboriai ir Balsamuočiai
Patarnavimas diena ir naktį.
Koplyčia šermenims dykai.
NOTARY PUBLIC
Tel. SO 8-0815
South Boston 8-2609

NAUJAUSIA KNYGA

Kur bė-ga še-šu-pė kur Ne-mu-nas to-ka,
Tai mū-sų tė-vy-nė gra-ži Lie-tu-va. —

Čia bro-liai ar-to-jai lie-tu-viškai šne-ka,
Čia skam-ba po kai-mus Bi-ru-tės dai-na. —

ČESLOVAS SASNAUSKAS

- Kas nežino "Kur bėga šešupė" dainos, kuri yra virtusi tautine giesme, giliai išreiškiančia mūsų jausmus. Jos muzikos autorius yra Česlovas Sasnauskas.
- Česlovo Sasnausko sukurtos dainos, kaip: "Jau slava sukilo", "Karvelėli", Kantata "Broliai", "Užmigo žemė" ir kt. stiprina mūsų tautinį atgimimą, kėlė mūsų dvasią.
- Česlovas Sasnauskas yra pirmas mūsų kompozitorius, muzikos kūrybą iškėlęs iki pasaulinio lygio.
- Jo gyvenimą, veiklą ir kūrybą aprašytą rasite naujausioje jo biografi-oje, kuri ką tik pasirodė.
- Knygą parašė J. Zilevičius, L. M., gerai pažinęs kompozitorių, surinkęs daug vertingos medžiagos.
- Antrą šios knygos laidą išleido kun. L. E. Joffre Voisekauskas, kuris pasirūpino Č. Sasnausko kūną parvežti į Lietuvą ir išleido jo visas kompozicijas vienoj knygoje.

Knyga gausiai iliustruota 128 psl., kaina — 2 dol. Galima gauti pas TT. pranciškonus, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

